ԺԲ· ՏԱՐԻ 3336 (Ն. Տ.) 6 ԱՊՐԻԼ 1895 25 ՄԱՐՏ 1895 11 ՇԷՎՎԱԼ 1312 ՇԱԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ՝ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան առժար		150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան Օսմ. Ոսկի		2
Դասատուց քթթասուրի ծախքն մնացեալն		Ղուռ.	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

ԲՈԼ ՏԸ ՔՈՔ

Որպէս զի այս անունը գայթակղութիւն չի պատճառէ իր յանկարծական երեւումովը մեր մէջ,—թէեւ Բոլ տը Քոքի վէպերէն մէկ քանին առենօք հայերէնի ալ թարգմանուած են ու... շատ շուտով սպառած,—փութամ աւելցնելու թէ կենսագրական անմեղ ծանօթութիւններու շարք մը պիտի կազմեն այս տողերը՝ Ֆիկարօի գրական յաւելուածին մէջ Օսէյլէն Շոլի հրատարակած մէկ յօդուածէն քաղուած։ [illegible] հեղինակին անունը շատ տարիներէ ի վեր մոռացութեան դատապարտուած է իր երկրին գրական աշխարհին մէջ. վիպական «նոր դպրոցներու» վարպետներն ու հետեւողները արհամարհանքով ուսերնին կը թօթուեն՝ երբ անոր խօսքը կ'ըլլայ. առանձին հատորներով նոր տպագրութիւններ հրապարակ հանելու պատիւը կը զլացուի այլ եւս Բոլ տը Քոքի վէպերուն՝ որոնք տեսր առ տեսր շրջաբերութեան կը հանուին և լիսէներու ուսանողներէ ու պչրուհիներէ միայն կը կարդացուին։ Եւ սակայն իր ժամանակակիցներուն առջեւ ժողովրդականութիւն վայելած է այդ զուարթ հեղինակը որ՝ հակառակ իր գրածներուն, անձնապէս լռակեաց, մենասէր, լուրջ կերպարանքով, գրեթէ տխուր մարդ մըն էր և զոր «բոժոժիկներով շրջապատուած դագաղ» կը կոչէին հեգնութեամբ։

Եւ ահա, այսօրերս իր անունը այժմէութիւն կը ստանայ ֆրանսական մամուլին և գրական ու արուեստագիտական շրջանակներուն մէջ, վասն զի անոր կիսարձանը կանգնելու խորհուրդն յղացուած է և իրագործուելու մօտ։ Ի Լիլա, որ գեղազուարճ ու ծաղկալից գիւղ մըն է Սէն-Տընիի շրջակաները, Բոլ տը Քոքի բնակած տան աւերակ պարտէզը զարդարուելով, վիպասանին գլխաւոր անձերուն խորհրդանշանական նկարները պարունակող պատուանդանի մը վրայ պիտի բարձրացուի անոր կիսարձանը։ Այս գործը գլուխ հանելու համար մասնախումբ մը կազմուած է արդէն և քիչ օրէն հանգանակութիւն պիտի կատարուի ամբողջ Ֆրանսայի մէջ։ Մասնախումբին կ'անդամակցին, ի միջի այլոց, Ալեքսանդր Տիւմա որդի, Արսէն Հուսէ, Օսէյլէն Շոլ, պետական խորհրդական Բոմիլ Սէ, Բոլ տը Քոքի փեսան՝ Մարսէօյլ, քանի մը պաշտօնական անձեր, ճարտարապետներ, վաճառականներ, և այլն։

Բոլ տը Քոք ծնած է 1794ին ի Բասի. Ֆրանսա հաստատուած Հոլանտացի սեղանաւորի մը զաւակն էր, որ Տիւմուրիէ զօրավարին բարեկամն ըլլալով, հիւսիսային բանակին հայթայթումներն ստանձնեց։ Պ. տը Քոք զօրավարին հետեւեցաւ անոր առաջին ճակատամարտներուն մէջ և 93ի վերջերը Բարիզ դառնալու անխոհեմութիւնն ունեցաւ, ուր կեանքը վրայ տուաւ. իր կինն ալ թէեւ վիճակակից պիտի ըլլար ամուսնոյն, բայց յղութեանը շնորհիւ ազատուեցաւ, այնպէս որ ետքէն կ'ըսէին «Բոլ տը Քոք աշխարհ գալէ առաջ իր մօր կեանքը փրկեց»։ Բոլ տը Քոքի եղբայրը, որ Հոլանտա մնացած էր, զօրավարութեան կոչուեցաւ և Պաթավիայի կառավարիչ եղաւ. յետոյ, Պառոնութեան աստիճանի բարձրանալով, ներքին գործոց նախարար անուանեցաւ, պաշտօն զոր վարեց տասնըհինգ տարի, մինչեւ իր մահը։

Ազգին, Բոլ, աւելի համեստ վիճակի մը սահմանուած, կը դաստիարակուէր թեթեւամիտ ու զուարճասէր անձի մը կողմէ որ բոլոր նոր վիպասանութիւնները կուտար իր աշակերտին ձեռքը ու սիրային երգեր կերգէր անոր. այս ընթերցումներն ու երգերը վճռական ազդեցութիւն մը ունեցան պատանիին վրայ։ Տասնըհինգ տարեկան հասակին մէջ, Բոլ տը Քոք գրագիր էր սեղանաւորական տան մը մէջ, ուր միջոց գտաւ գրելու իր առաջին վէպը, Կնոջս զաւակը, և աւելորդ է ըսել թէ իսկոյն ճամբուեցաւ գործէն։ Երիտասարդ վիպասանը, գրական ասպարէզը նետուելու պահուն, խստապահանջ տպագրիչներ գտաւ իր դէմ, որոնք անոր գործերը տպագրելու համար կը պահանջէին որ նախ ծանօթ դառնայ հասարակութեան, բայց ինչպէ՞ս կարելի էր այս բանս, առանց հրատարակութեան միջոցին։ Ուստի, Բոլ տը Քոք թատրոնի նուիրեց ինքզինքը և սկսաւ ներկայացնել տալ վօտվիլներ, մելօտրամներ, օբէռա-գօմիքներ, գուսանութիւններ և մինչեւ իսկ [illegible]։ Իր գրած թատերախաղերուն թիւը մինչեւ հարիւր յիսուն կը հաշուի։ Ֆրանսացի արդի հեղինակներէն շատերը ներշնչուած են այդ խաղերէն և դեռ վերջերս, Թէաթր-Ֆրանսէի հանդիսականները հիացմամբ կը ծափահարէին նշանաւոր գրագէտի մը առաջին մէկ տեսարանը որ ամբողջապէս կը գտնուի Բոլ տը Քոքի մէկ կատակերգութեան մէջ։

Բոլ տը Քոք որ իր Ժօրժէթ վիպասանութեան ձեռագիրը 400 ֆրանքի ծախած էր, շատ չանցած 2600ի բարձրացուց իր հեղինակութիւններուն գինը և վերջ ի վերջոյ՝ մէկ հատորը քսան հազար ֆրանքի ծախեց։ Բոլ տը Քոքի մէկ նոր վէպը երեւցած օրը, գրավաճառները տակն ու վրայ կըլլային և պզտիկ կառքեր սուրալու ճամբայ կելլային այդ հրատարակութիւնը տարածելու համար Բարիզի մէկ ծայրէն միւս ծայրը։ Իր գործերը իրապէս ունին այն անբարոյական հանգամանքը որ սովորաբար կը վերագրուի անոնց. Հիմակ հակառակը կը պնդուի. Եթէ Բոլ տը Քոք շատ անգամ մղուած է անհամեստ կացութիւններ նկարագրելու, միշտ խուսափած է լկտի տեսարաններէ և իր ուրուագծած զուարթ պատկերները ծիծաղներու մէջ կ'աւարտին. միշտ զգուշացած է ոտքին ծայրովը անցնիլ ցեխին մէջէն, առանց մէջը թաթխուելու, ու թեթեւօրէն յառաջած է ճամբուն միւս եզրը։

Ալեքսանդր Տիւմա հայրը միշտ գնահատող մը եղած է Բոլ տը Քոքի տաղանդին։ Իրիկուն մը, ի Սէն-Ժէրմէն, շողոքորթ մը կ'ըսէր անոր. «վարպետ, այս դարէն երեք վիպասան միայն պիտի մնան. դուք, Ժօրժ Սան և Պալզաք»։

—Հաճեցէք չորրորդ մըն ալ աւելցնել, ըսաւ Տիւմա։

—Ո՞րն է այն։

—Բոլ տը Քոքը։ Ինքը մեզմէ աւելի պիտի մնայ։ Եթէ իմ կարծիքէս չէք, ըսել է թէ անոր գործերը չէք կարդացած։

Ամէն մեծ հեղինակներու պէս, Բոլ տը Քոք ալ ունեցած է իր արկածները, որոնցմէ մէկ քանին շատ զբօսալի։

Իրիկուն մը չորս հինգ թատերական հեղինակներու հետ ընթրելու կը պատրաստուէր, երբ նամակ մը բերին իրեն. Բոլ տը Քոք այդ վայրկենին զբաղած էր ճաշացուցակը պատրաստելու իր հիւրերուն համար. Նամակը պատասխան մը կը խնդրէր և որովհետեւ անկրթութիւն կ'ըլլար անծանօթ տիկինը անձկութեան մէջ ձգել վարը, փողոցին անկիւնը ուր կը սպասէր կառքին մէջ, Բոլ տը Քոք քանի մը տողով պատասխան մը գրել տուաւ բարեկամներէն մէկուն որ հոն կը գտնուէր ու գրիչ բռնած էր ձեռքը, և սպասաւորի մը հետ ղրկեց։ Տիկինը տենդոտ անձկութեամբ մը բացաւ նամակը ու կարդաց։

Հինգ երկոտասնեակ ոստրէ... Կը զգամ թէ ձեզ պիտի պաշտեմ... Հորթի գլուխ... Սիրային գաղտնիքները միշտ հմայք մը ունեցած են ինծի համար... Հնդկահաւ... և այլն։

Վիպասանը, իր մտազբաղմանը մէջ, ճաշացուցակն ու սէրը իրար խառնած էր ու բարեկամը, որ կը գրէր, անոր ուշադրութիւնը չէր հրաւիրած։ Սպասաւորը վերադարձաւ, ուռած փքած, և ըսաւ «Պարո՛ն, այս կինը կրակ կտրեր է. կ'ըսէ թէ զինքը հորթի գլուխ և հնդկահաւ կոչեր էք. յանձնարարեց ինծի ըսել ձեզ թէ կոպիտին մէկն էք»։

Շառլ Մոնսլէ կը գրէր՝ [illegible] հեղինակին համար.

Չեմ կարծեր թէ գռեհիկ կամ հասարակ մտածում մը ունեցած ըլլամ, իմ գրական բոլոր համակրանքս յայտնելով վիպասան Բոլ տը Քոքին համար։ Ես կը սիրեմ անոր բնական տաղանդը, յստակ ոճը, մշտնջենական զուարթութիւնը, միանգամայն՝ բարոյական ձիրքերու անոր ճշմարիտ զգացումը որոնք առաքինի մարդը կը կազմեն։ Անոր գործերը իրենց համապատասխան արտադրութիւնները չունին օտար գրականութիւններուն մէջ, և ասիկայ ցաւալի է. ամէն ազգ պէտք է ունենայ իր Բոլ տը Քոքը, այսինքն նկարիչ մը զբօսալի ու հասարակ [illegible]։ Լիովին կըմբռնեմ Անգլիացւոց սքանչացումը անոր նկատմամբ։

Շաթօպրիան ինքն իսկ զբաղած է Բոլ տը Քոքով։ Օր մը, տիկին Ռէքամիէի սրահին մէջ, սապէս մեկնեց անոր յաջողութիւնը.

—Բոլ տը Քոք սփոփարար հեղինակ մըն է։ Երբեք մարդկութիւնը չի ներկայացներ տրտմեցնող երեւոյթի մը ներքեւ։

Բոլ տը Քոքի ակար կողմն իր ոճն էր։ Ահա թէ ինչ կը պատասխանէ այս մասին եղած քննադատութիւններուն, իր մէկ յառաջաբանին մէջ. «Որովհետեւ գործաւոր մը գործաւորի լեզուով խօսեցնել կուտամ ու պչրուհի մը՝ պչրուհիի լեզուով, ինծի կըսեն թէ գրել չեմ գիտեր»։ Դժբաղդաբար, գիտել կուտայ Օսէյլէն Շոլ ընդմիջաբար, յաւագոյն ոճ մը չունի՝ երբ խօսողը ինքն է։ «Զիս կ'ամբաստանեն թէ, կը յարէ Բոլ տը Քոք, իմ ընթերցողներս կը փնտռեմ դռնապաններու, խոհարարուհիներու և ստնտուներու դասակարգին մէջ։ Ես մինչեւ իսկ պիտի ուզէի ծխան մաքրողներ ունենալ իբրեւ ընթերցող. այս բան պիտի ապացուցանէր թէ անոնք ալ կարդալ գիտեն»։

Ֆրանսայէն դուրս, եւրոպական ուրիշ երկիրներու մէջ, Բոլ տը Քոք մեծ համբաւ շահած է։ Ճարտար թարգմանութիւններու շնորհիւ՝ անոր ոճին թերութիւնները անհետացած են, և եղաւ ժամանակ մը որ Իտալիոյ ու Սպանիոյ մէջ՝ Ֆրանսական բոլոր վէպերը Բոլ տը Քոքին կը վերագրուէին, ինչպէս բոլոր թատերախաղերը՝ Սքրիպին։

Աւելորդ չի սեպեցինք այս համառօտ ուսումնասիրութիւնը ներկայել մեր ընթերցողներուն, մտածելով որ այդ զուարթամիտ վիպասանը հին ծանօթ մըն է մեզի, ու մեր մէջ ալ, իր վէպերովը, շատ մը ծիծաղներ խլած ու շատ մը տրտմութիւններ փարատած է վայրկենապէս. խնդալու և խնդացնելու ձեւին տակ՝ ընկերութեան գռեհիկ կողմերը մատնանիշ ընելը, ու այդ թեթեւ ոճով յոռութիւններ ձաղկելը գրականութեան ամենէն դժուարին ճիւղերէն է, բայց ո՛չ անօգուտ. Մօնսլէ իրաւունք ունի, ամէն ժողովուրդ ունենալու է իր Բոլ տը Քոքը։

ՓՈՔՐ ԼՐԱԳՐԱՎԱՃԱՌՆԵՐՆ
Ի ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

«Գնեցէք Սէնը, Ուօրլտը, Թէլէկրամը, Մէյլը, Բօստը», կ'աղաղակեն [illegible] տղաք յստակ ու [illegible] ձայներով։ Նիւ-Եորք հասնող ամէն ուղեւոր վարժուելու է այս անողորմ յանկերգին որուն սուր ու աններդաշնակ խաղերը անդադար կը հնչեն իր ականջներուն։ Իր օթէլին դուռը, իր կառքին բազրիքին վրայ, մայթին ու խճուղիին վրայ, ամենուրեք պիտի հետապնդուի փոքր լրագրավաճառներու լեգէոններէ։

Թրամուէյ մը անցա՞ւ, այս պզտիկ լրագրածախներէն մէկը, կառքին վրայ կը մագլցի, և հակառակ կառավարին արգելքներուն որուն ընդհանրապէս կ'ընկերանայ կռուփի հարուած մը որ իր նպատակին չի հասնիր, [illegible] մը ճարպկութեամբ կը սպրդի նստարաններուն մէջ ուր նստած են ուղեւորները։

Եթէ լուրերը շահեկան են, օրուան թերթերը զարմանալի արագութեամբ կը ծախուին, և փոքր լրագրավաճառը որ երբեմն եօթը տարուն իսկ լմնցուցած չըլլար, աղտոտ մատներուն ծայրովը գրպանը կը նետէ դրամը և մանրուքը ետ կուտայ փորձ արկղակալի մը անվրէպ ճարպիկութեամբը։ Կը հետաքրքրուիս այդ անմեղութեան, մանկային միամտութեան, նոյնպէս վարպետութեան խառնուրդին. կը փորձուիս հարցափորձել այդ կանխահաս վաճառականը՝ իր գործէն բրած շահերուն վրայ, բայց արդէն անյայտ եղած է։ Ուրիշ կառք մը կանչեր դիմացէն, որուն վրայ ցատքած է վարպետ լարախաղացի մը պատիւ բերող ճկունութեամբ։

Ֆրանսայի մեծ քաղաքներուն մէջ չկայ արհեստ մը զոր տղաք կարենան այսքան յաջողապէս իգործ դնել։ Ամերիկայի մէջ երկու ասպարէզներ կան բացուած։ Ըստ կամս կրնան լուցկի ծախել կամ կօշիկ փայլեցնել։ Եւրոպայի մէջ այս արհեստներուն առաջինը հասարակ մարդոց ձեռքն անցած է, իսկ երկրորդը գրեթէ բոլորովին անհետացած է. հասարակաց ճամբուն վրայ անոր յիշատակը միայն կայ։ Ընդհակառակն օրէ օր կը ծաղկի Ամերիկայի մէջ ուր երկսեռ սպասաւորները ուրիշին կօշիկները փայլեցնելու տաղանդը կը նկատեն իբրեւ ամենէն ստորնացուցիչ մէկ արտայայտութիւնը մարդկային ստրկութեան։ Ինքզինքին յարգը գիտցող մարդու մը կամ կնոջ մը անարժան այս [illegible] վերապահուած է փոքր Թափառիկներուն։

Փոքր լրագրավաճառներն իսկ արհամարհոտ կարեկցութիւն մը չեն կրնար զսպել հանդէպ իրենց հին ընկերներուն որք՝ ա՛լ կարողութենէ ինկած՝ ստիպուած են հրաժարիլ օրաթերթերու վաճառումէն և տուփ մը առնելով առտուընէ մինչեւ իրիկուն խողանակ և վրձին շարժել։

* *

Ուսկի՞ց կուգան այս խեղճ տղաքը որք այդքան վաղ ստիպուած են իրենց ապրուստը ճարել։ Ընդհանրապէս իրենք ալ չեն գիտեր։ Ոմանք բնակարան մը ունին և ամէն իրիկուն իրենց ծնողաց կը տանին օրուան շահը. բայց ասիկա բացառութիւն մըն է։ Մեծագոյն մասը սակայն պիտի տագնապէին իրենց ընտանիքին անունն ըսելու համար. եթէ գիտնան, քիչ առենէն մոռնալու ստիպուած են։ Քիչ շատ նկարագեղ մականուններով կը ճանչնան զիրար։ Սա, որուն վտիտ մարմինը կը կորսուի վեց ոտք հասակով մարդու մը ձգած գլխարկին մէջ, կը կոչուի «քուրջի ծրար». միւսը, որ կը համարձակի յաճախ դուրս ելլել իր թաղէն ու կերթայ իր արհեստակիցներուն թաղը լրագիր ծախել, «գող» կը յորջորջուի և այլ եւս ուրիշ անուն չունենար։

Երբ լրագրին գործերը ծաղկեալ վիճակ ունին, փոքր լրագրածախները կրնան բաւական [illegible] կերպով կերակրուիլ, ամէն իրիկուն գէշ աղէկ երթալ պառկիլ պանդոկ մը, և նոյն իսկ մանր մունր զուարճութիւններ վայելել։

Անկլօ Սաքսոններուն և Ֆրանսացիներուն միջեւ խառնուածքի և բնաւորութեան մեծ տարբերութեանց հակառակ, Նիւ-Եորքի փոքր լրագրավաճառները մէկէ աւելի նմանութիւններ ունին իրենց Փարիզի արհեստակիցներուն հետ։ Անոնց պէս իրենք ալ կը սիրեն այցելել այն տաղաւարներն ուր հինգ ոտքով կատուներ ցոյց դրուած են, և երբ յիսուն սանդիմ ունենան ծախսելու, աժան թատրոններ կ'երթան ուր մոլութիւնը կը պատժուի և առաքինութիւնը կը վարձատրուի վերջին արարուածին մէջ։ Յարգանքի և ակնածանքի գաղափար չունին բնաւ, և երբ կը լսեն հրապարակային քարոզիչներուն յորդորները, սրամիտ կատակաբանութիւններով կ'ընդմիջեն զանոնք։

Երբ վաստակն այնքան քիչ ըլլայ որ փոքր լրագրավաճառը առանց դրամի ու առանց պատսպարանի մնայ, իր գլխաւոր մտազբաղումն է գերծ մնալ ոստիկանութեան պաշտօնեայի մը հսկողութենէն։ Ոմանք կերթան կը փռուին մարած շոգեշարժ մեքենայի մը վանդակին վրայ, ուրիշներ կը քնանան լրագրաց տպարաններու սանդուխներուն վրայ որք մինչեւ առտու բաց են, բայց մեծագոյն մասը պարապ տակառներու մէջ կապաստանին։ Օրուան բնակարանն այս է։ Այս խեղճ տղաքը անգիտակցաբար ընդունած են Դիոգինէսի փիլիսոփայութիւնը։

* *

Ամենէն անողորմ զրկանքները չեն այլայլեր այս փոքր Թափառիկներուն զուարթութիւնը։ Մայթին վրայ ապրելու վարժուած, ընտանեզուրկ, առանց բնակարանի, ապրուստի միակ միջոց ունենալով ողորմելի արհեստ մը, իրենց միակ հոգն է արձակ կեանքը պահել։ Իրենց վիճակին շահագրգռուող ամէն ողորմած մարդ բնազդական կասկած մը կը ներշնչէ իրենց։ Իրենք մարդասէրը կը նկատեն իբրեւ թշնամի մը։ Եթէ տեղեկութիւն հարցուի իրենց հօրն ու մօրը վրայ, եթէ՝ լրագիրներու օրուան վաճառումէն գոյացած հասոյթներուն վրայ անխորհրդապահ հարցումներ ուղղուին իրենց, ծաղրական մը [illegible] կ'առնեն ու խուսափողական պատասխաններ կուտան։ Այս հոգածութեան ցոյցերը կասկածելի են իրենց, վասն զի կը վախնան որ վիճակակից կ'ըլլան նախկին բազմաթիւ ընկերներու, զորս բարեգործական ընկերութիւններ հաւաքելով փողոցներէն դրած են հաստատութեանց մէջ ուր անոնք կը սորվին լուրջ արհեստներ, պարկեշտօրէն ճարելու համար իրենց ապրուստը։

Փոքր լրագրածախը չվախնար աշխատութենէ և իր բռնած արհեստը բաւական տաժանելի է, բայց իր վարժած կենցաղէն զրկուելու գաղափարին հետ չհաշտուիր։

Այդ պզտիկները լաւագոյն կը սեպեն ստամոքսը պարապ պահել և տակառի մը մէջ քնանալ քան երջանկութիւն վայելել այն ընդարձակ շէնքերուն մէջ, որք առողջապահական նուրբ սկզբանց համեմատ շինուած են, այլ որոնցմէ անկարելի է դուրս ելլել ըստ կամս։

Երբեք փոքր լրագրավաճառները չպիտի գիջանէին մտնել Պրէյս Մէմօրիըլ Լօճինկ Հաուզի դռնէն ներս, եթէ այս հաստատութեան հիմնադիրը ձրիապէս ասպնջականէր զիրենք։

Տիկին Բաթըն Մաթիու՝ ամերիկեան թերթի մը մէջ հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կուտայ այս ողորմասէր հաստատութեանց վրայ։

Զայն կառուցանող բարերարը մէկ միլիոնէն աւելի ծախսած է. Հարիւր վաթսունէ աւելի փոքր լրագրավաճառներ կը պատսպարուին հոն ամէն գիշեր։

Այս փոքր վաճառականներուն արժանապատուութիւնը խնայելու դիտումով՝ մէկ գիշերուան համար երեսուն սանդիմի գումար մը կառնեն։ Լաւագոյն միջոցն է այս զանոնք ապահովցնելու և համոզելու թէ իրենց գործը պանդոկապետներու հետ է և ոչ թէ մարդասէրներու, որք կրնար ըլլալ որ թող չտային իրենց դուրս ելլել յաջորդ առտուն։ Բոլոր ճաշերուն գինը միօրինակ կերպով երեսուն սանդիմ է։ Ճաշը թերեւս չունենայ պէսպիսութիւն, բայց կերակուրը սննդարար է և այնչափ խնամով պատրաստուած որչափ երկրորդ կամ երրորդ կարգի գոլէճներու մէջ։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (75)

ԷՔԹՕՐ ՄԱԼՕ

ԸՆՏԱՆԵՕՔ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԷՆ ՊՍԱԿՈՒԱԾ

ՀԱՏՈՐ Բ.

Իրիկունը, այն դասը զոր օրիորդ Պէլօմ կուտար Բերրինին որ այս մեծ լուրը հաղորդած էր եռանդոտ վարժուհիին, ընդհատուեցաւ երբ Պ. Վիւլֆրան մատենադարան մտաւ.

—Օրիորդ, ըսաւ, կուզամ ծառայութիւն մը խնդրել ձենէ յանուն իմ և յանուն այս երկրին ժողովրդոց, մեծ ծառայութիւն, որ ահագին կարեւորութիւն ունի առաջ բերելիք արդիւնքներուն համար, այլ որ, գիտեմ, մեծ զոհողութիւն մը կը պահանջէ ձեր կողմէ. ահաւասիկ խնդիրը։

Խնդիրը սա էր որ վարժուհին իր հրաժարականը տար՝ հիմնուելիք հինգ որբանոցներուն տնօրէնութիւնն ստանձնելու համար. ծերունին երկար փնտռելէ յետոյ անկէ միայն գտած էր իբրեւ խելացի, կորովի և սրտի տէր կին մը որ կարենար ստանձնել այդ ծանր պաշտօնը։ Որբանոցները բացուելուն պէս, Մարօքուրի, Սէն-Բիբուալի, Հերշէօի, Պոքուրի, Ֆլէքզէլի հասարակութեանց պիտի ընծայէր զանոնք, անոնց մշտատեւ յանձնաժողովման համար պէտք եղած դրամագլուխով, և իր նուիրատուութեան իբրեւ միակ պայման պիտի դնէր տնօրէնութիւնն օրիորդ Պէլօմի որուն վրայ կատարեալ վստահութիւն ունէր, իր գործին յաջողութիւնն ու յարատեւութիւնն ապահովելու համար։

Խնդիրքն այսպէս ներկայացուելով չէր կրնար չընդունուիլ, բայց ոչ առանց սրտանեղութեան, վասն զի զոհողութիւնը, ինչպէս ըսած էր Պ. Վիւլֆրան, մեծ էր վարժուհիին համար։

—Ա՜հ, պարոն, գոչեց, չէք գիտեր ի՛նչ է դաստիարակութիւնը։

—Տղոց բան սորվեցնելը, գիտեմ, մեծ բան է, բայց կեանք, առողջութիւն տալն ալ բան մըն է, և այս պիտի ըլլայ ձեր գործը. շատ մեծ ըլլալուն չպիտի մերժէք։

—Եւ արժանի չպիտի ըլլայի ձեր ընտրութեանը եթէ իմ անձնական յարմարութեանցս միտ դնէի... վերջապէս ես ալ իբրեւ աշակերտ պիտի նկատեմ ինքզինքս, և այնքան բան պիտի ունենամ սորվելու որ իմ սորվեցնելու պէտքս լիովին պիտի գոհանայ։ Սրտանց ձերն եմ, և այս սիրտ անբացատրելի կերպով յուզուած է լի երախտագիտութեամբ, սքանչացումով...

—Եթէ կուզէք երախտագիտութեան վրայ խօսիլ, ինծի պէտք չէ ուղղել զայն, այլ ձեր աշակերտին, օրիորդ, վասն զի ինքն է որ իր խօսքերովը, թելադրութիւններովը, սիրտս մէջ արթնցուց գաղափարներ որոց մինչեւ հիմակ անգէտ մնացեր էի, և ճամբու մը մէջ դրաւ զիս ուր տակաւին քանի մը քայլ առի, որ բան մը չէ անցնելիք ճամբուն քով։

—Ա՜հ, պարոն, գոչեց Բերրին, ուրախութենէ և հպարտութենէ սրտապնդուած, եթէ հաճէիք քայլ մըն ալ առնել։

—Ո՞ւր երթալու համար։

—Տեղ մը ուր պիտի տանիմ ձեզ այս գիշեր։

—Ուրեմն բանէ մը չե՞ս տարակուսիր։

—Ա՜հ, բանէ մը չե՛մ տարակուսիր։

—Իմ վրաս կը տարակուսիս։

—Ոչ, պարոն, իմ վրաս, իմ վրաս միայն։ Բայց ասիկա բնաւ վերաբերութիւն չունի ձենէ խնդրածիս հետ, երբ կառաջարկեմ տեղ մը տանիլ ձեզ այս գիշեր։

—Բայց ո՞ւր կուզես տանիլ զիս այս գիշեր։

—Տեղ մը ուր մէկ քանի վայրկեան ձեր ներկայութիւնը կրնայ արդասաւոր արդիւնքներ ունենալ։

—Չե՞ս կրնար ըսել թէ ո՞ւր է այդ խորհրդաւոր տեղը։

—Եթէ ըսեմ, ձեր այցելութենէն սպասուած ազդեցութիւնս առաջ չպիտի գայ։ Այս իրիկուն օդը գեղեցիկ և տաք պիտի ըլլայ, պաղ առնելու վախ չունիք, հաւնութիւն տուէք։

—Կրնաք վստահիլ անոր, ըսաւ օրիորդ Պէլօմ, թէեւ այս առաջարկ կը ներկայանայ քիչ մը... անհեթեթ ու տղայական ձեւով մը։

—Ուզածդ պէս թող ըլլայ, այս գիշեր քեզ պիտի ընկերանամ. ժամը քանի՞ն մեկնելու ենք։

—Որչափ ուշ ըլլայ այնչափ աղէկ է։

Իրիկունը ծերունին քանիցս խօսեցաւ այս ուղեւորութեան վրայ, առանց բացատրութիւն մը առնելու Բերրինէն։

—Գիտե՞ս, իմ հետաքրքրութիւնս ալ գրգռեցիր։

—Ձեր հետաքրքրութիւնը շարժելս ալ արդէն բան մը չէ՞։ Աւելի աղէկ չէ՞ ձեզ համար երազել թէ քիչ առենէն կամ վաղը ի՛նչ կրնայ տեղի ունենալ, քան չքանալ երէկի ակնկալութեանց ցաւերով։

—Աւելի աղէկ է եթէ վաղորդայնը գոյութիւն ունենայ հիմակ ինծի համար. բայց ի՞նչ ապագայի վրայ կուզես որ երազեմ. անցեալէն աւելի տխուր է, քանի որ պարապ է։

—Բայց ոչ, պարոն, պարապ չէ, եթէ ուրիշներուն ապագային վրայ մտածէք։ Երբ մարդ տղայ է, և ոչ երջանիկ, շատ անգամ չի մտածեր թէ ի՛նչ կրնայ խնդրել ամենակարող կախարդէ մը՝ եթէ իր դէմն ելլայ, որ ամէն բաղձանքներ կատարելու համար կը բաւէ որ կամք ունենայ. բայց երբ մարդ ինքն իսկ է այս կախարդը, երբեմն չի՞ մտածեր երջանիկ ընել զանոնք որ երջանիկ չեն, տղայ ըլլան կամ ոչ. քանի որ մարդ ձեռքը զօրութիւն ունի, զուարճալի չէ՞ գործածել զայն։ Զուարճալի կ'ըսեմ վասն զի կախարդութեան վրայ է խօսքս, բայց իրականութեան մէջ ուրիշ բառ մը կայ։

Իրիկունն այս խօսքերով անցաւ. քանիցս Պ. Վիւլֆրան հարցուց թէ մեկնելու ժամը չէ՞ր եկած, բայց Բերրին կրցածին չափ ուշացուց զայն։

Վերջապէս աղջիկը ծանուց թէ կրնային ճամբայ ելլել. գիշերը տաք էր ինչպէս նախատեսած էր Բերրին, հով, մշուշ չի կային, բայց յաճախ կայծկլտուքներ կը բոցավառէին սեւ երկինքը։ Երբ գեղ հասան ամէն մարդ քնացած էր, բնաւ ոեւէ լոյս չէր փայլեր զոց պատուհաններուն ետեւն, բնաւ աղմուկ բաց ի ջուրին աղմուկէն որ գետակին փակոցներէն վար կը թափէր։

Ինչպէս ամէն կայր, Պ. Վիւլֆրան կրնար գիշերը քալել, և գիւղէն դուրս ելլելնէն ի վեր կարծես բաց աչքով հետեւած էր ճամբուն։

—Ահա Ֆրանսուազին տան առջեւն ենք, ըսաւ պահ մը։

—Ճիշդ անոր տունը կերթանք։ Հիմակ, եթէ կը հաճիք, չպիտի խօսինք. ձեռուընուդ բռնելով պիտի առաջնորդեմ ձեզ։ Գիտցած ըլլաք սակայն որ սանդուխէ մը վեր պիտի ելլենք, գիւղին է և չիտակ. այս սանդուխին վերեւը դուռ մը պիտի բանամ ու ներս պիտի մտնենք, ուզածնուդ չափ պիտի կենանք հոն, մէկ կամ երկու վայրկեան։

—Ի՞նչ կուզես որ տեսնամ, քանի որ չեմ կրնար տեսնել։

—Տեսնելու պէտք չունիք։

—Ուրեմն ինչո՞ւ եկանք։

—Եկած ըլլալու համար։ Կը մոռնայի ձեզ ըսելու որ շատ կարեւոր չէ քալած ատեն աղմուկ հանելը։

Գործերը իր ըսածին պէս կարգադրուեցան, և երբ ստորին բակն հասան, լոյս մը ցոյց տուաւ սանդուխին դուռը։ Վեր ելան, և Բերրին բանալով իր ըսած դուռը, կամաց մը ներս քաշեց Պ. Վիւլֆրանը և դուռը գոցեց։

Այն ատեն շրջապատուած գտնուեցան տաք, կծու, հեղձուցիչ օդով մը։

Խղճուկ ձայն մը ըսաւ.

—Ո՞վ է ան։

Ձեռքի սեղմում մը իմացուց Պ. Վիւլֆրանի որ չպատասխանէ։

Նոյն ձայնը շարունակեց.

—Պառկէ, Նուայէլ։

Այս անգամ Պ. Վիւլֆրանի ձեռքը ըսաւ Բերրինի թէ դուրս ելլալ կուզէ։

Բերրին բացաւ դուռը, և վար իջան, մինչ ձայներու մրմունջ մը կ'ընկերանար իրենց։

Փողոցին մէջ միայն Պ. Վիւլֆրան խօսք առաւ.

—Ուզեցիր ինծի ցուցնել այն սենեակը ուր պառկեցար հոս հասած առաջին գիշերդ։

—Ուզեցի որ տեսնաք Մարօքուրի և ուրիշ գեղերու բազմաթիւ սենեակներէն մէկը որոց մէջ կը բնակի գործաւոր դասը, երիկ մարդ, կին, տղայ, մտածելով որ երբ շնչէք անոնց թունաւոր օդը մէկ վայրկեան միայն, պիտի ուզէք գիտնալ թէ որչափ խեղճեր կը մեռցնէ անիկա։

(Շարունակելի)

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 25/6 ԱՊՐԻԼ 1895

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԺՆՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուս սկիզբն «Առեւտրական Ցուցակին առթիւ» հրատարակուած յօդուածով մ'ըսած էինք թէ գաւառներուն ապրանք չգնելուն կարեւոր պատճառներէն մին կը սեպուէր ցորենի եւ այլ արմտեաց ահագին անկումը տարիէ ու կէսէ ի վեր։

Մեր գործի մարդիկ շատ միամիտ պէտք է ըլլան եթէ յուսան թէ ցորենն առաջուան գիները նորէն պիտի գտնէ անպատճառ, եւ եթէ հաւատան թէ ուրիշ կերպիւ չի կրնար վերականգնիլ վաճառականութիւնը։

Աժնութիւնն ընդհանուր է։ Մեր դուրս ղրկած կամ դուրսէն բերած ապրանքներու ցուցակն աչքէ անցուցէք, եւ պիտի համոզուիք թէ նախնական թէ գործուած շատ մը նիւթերու վրայ որքան ընդհանրացած է աժնութիւնը։ Եթէ աժնութիւնն այնքան դէշ բան մ'ըլլար, պէտք էր սնանկանային անխտիր ամէն կարգի արհեստաւորք եւ վաճառականք։ Շահերն առանձին առանձին պակսած են թէեւ, բայց գործառնութեանց բազմանալովը, նոյն իսկ շահերուն համագումարն աւելցած է, կանոնաւոր պայմաններու ներքեւ։ Բայց աստի երբ աշխատաւոր մը իւր արտադրածին համար առաջուընէ նուազ դրամ կ'առնու, բայց միանգամայն իւր կենաց պէտքերն առաջուընէ պակաս դրամով կրնայ հոգալ, իւր շահ թէեւ պակսած կ'ըլլայ, բայց ո՛չ իւր բարեկեցութեան աստիճան։

Օրինակի համար, երկրագործին ամենամեծ վնաս է արմտեաց արժէքին անկումը։ Բայց եթէ իւր ձեռքը քիչ դրամ անցնելուն փոխարէն երկրագործը քիչ դրամով իւր կենաց պէտքերն հոգալ կարենայ, արմտեաց անկումն իրեն համար այնքան ողբալի չըլլար։ Վերջին տարիներս արմտեաց անկումն չափ նշմարուեր եղաւ բամպակի անկումն, եւ աժնութիւնն ամէն բամպակեղիններու որք կը կազմեն մանաւանդ գիւղացիին ամէն կերպ ճերմակեղէնն ու զգեստեղէնը։ Բամպակի աժնութիւնն այն աստիճանի հասաւ որ Ամերիկայի բամպակի մեծ ագարակատէրք հարկադրեցան խօսք մէկ ընել բամպակի մշակութիւնը նուազեցնելու համար, որպէս զի գէթ կեցած գիները կարենան պահպանել։ Ագարակին մէջ հասարակ խոտ բուսնին եւ ոչխար ու արջառ արածեցնելն աւելի շահաւոր գտան քան բամպակ մշակել։

Կենաց ուրիշ մեծ պէտքի մը աժնութեան մէկ օրինակ ալ շաքարն է։ Ճակնդեղի եւ շաքարեղէգի մշակութեանց ընդարձակումը գաղթավայրերու մէջ մանաւանդ, մի կողմէ, շաքարի զտարանաց կատարելագործումը, միւս կողմէ, նոյնքան աժնցուցին շաքարն, որքան հողագործութեան յառաջդիմութիւնն ու մշակաց հողերուն ընդարձակումն աժնցուցած են ցորենն։ Եթէ տասն երկու ղրուշի ցորեն մարդու միտքէն չէր անցներ, երկու ղրուշի լաւ շաքար որո՞ւ միտքէն կ'անցնէր։

Հապա մետաքսի՛ն անկումն։ Եթէ մետաքսին սղութեան մէջ էր մարդկութեան օգուտն, ուրեմն Բաստէօր չարիք ըրաւ մարդկութեան. զի Բաստէօրի գիւտէն ի վեր, որով շերամի հիւանդութեան առաջքն առնուլ սորվեցանք, շերամաբոյծք աւելի ապահովութեամբ գործել սկսան, թէ քանակութեամբ աւելի եւ թէ տեսակաւ լաւագոյն շերամ արտադրեցին, որով հրապարակի վրայ մետաքսն աւելցաւ, եւ հետեւապէս գինն ալ ինկաւ։ Բայց այս պատճառաւ շերամաբոյծք թուով առաջուընէ սակա՞ւ են, կամ նուա՞զ մետաքս կը շինեն։ Ընդհակառակն, նոյն իսկ մեր երկրին մէջ, ուր շերամաբոյծք երբեմն այնքան յուսահատ երեւցած էին, Հանրային Պարտուց Վարչութեան տեղեկագրերէն կը տեսնենք թէ շերամաբոյծներուն ալ, անոնց արտադրութեանց ալ քանակն աւելցած է վերջին տարիներս, եւ ծախու հանուած բոժոժն ու մետաքսն ալ առաջուընէ աւելի են։ Ուրեմն, շահ կը գտնեն այն մարդիկ, զի մետաքսի գործածումն աւելի կ'ընդհանրանայ, քանի որ մետաքսեղէնք աժնանան։

Ոմանք կը կարծեն թէ մետաքսն այնքան ինկաւ զի անգլիական նորոյթներու հետ՝ բրդեղէններու գործածումն աւելի յառաջ գնաց։ Այս կարծիք սխալ պէտք է ըլլայ, զի այսօր մետաքս կը հագնին ժողովրդեան այնպիսի դասեր որք մետաքսն յառաջագոյն անմերձենալի «լիւքս» մը կը սեպէին, եւ միւս կողմէ, բուրդն ալ աժնցած է. զի Բարեյուսոյ եւ Աւստրալիոյ միլիոնաւոր ոչխարի ահագին հօտերն յոյժ աժնցուցած են բուրդն, որոյ քանակութիւնն այսպէս բնական կերպիւ աճելէն զատ, արհեստական կերպիւ ալ աւելցած է. զի տարրաբանութիւնն ինչպէս շաքարագործութեան, անանկ ալ սառեգործութեան օգնութեան հասած է, եւ միջոց գտած է՝ բրդեղէն հին հագուստները վերստին բուրդի վերածելով նոր բուրդի դէմ մրցման հանելու։

Հապա ածխի՛ն եւ ընդհանրապէս գեղանիւթոց աժնութեան։ Մինակ խահուէն չաժնցաւ, որովհետեւ մշակութիւնը սահմանափակ կը մնայ՝ բնութենէն նպաստաւորուած քանի մը բախտաւոր վայրերու։ Մետաղներուն վրայ ընդհանուր է աժնութիւնն, ի գլուխ որոց Արծաթն այնքան աժնցած է որ թէպէտ ոսկեբռնութեան եւ ընդհանրապէս ճարտարագործութեան համար դիւրութիւններ ընծայած է, բայց արծաթն իբրեւ միակ դրամ գործածող երկիրներուն վաճառականութիւնը չարաչար խանգարած է, եւ շատ մը արծաթի հանքեր գոցել պէտք եղած է։ Կարելի՞ է մոռնալ նաեւ քարիւղին ո՛չ նուազ անհաւատալի աժնութիւնն, որով ժողովրդային «լուսաւորութեան» խնդիրը նիւթական մէջ շատ աւելի դիւրաւ լուծուած է քան իմացական կարգի մէջ։ Երբ քարիւղի աժնութիւնը կը յիշենք, չենք կրնար մոռնալ թէ աժնութիւնն ընդհանուր է ամէն իւղերու վրայ, բուսական, հանքային թէ կենդանական։ Նմանապէս ածուխներու վրայ։

Ընդհանուր աժնութեան աչքի զարնող մէկ ուրիշ օրինակն է դրամի տոկոսին աժնութիւն ամէն քաղաքակիրթ երկիրներու մէջ անխտիր, որով հասարակներու եկամուտներն այլ եւ այլ կերպիւ կը չափաւորուին, բայց միւս կողմէ՝ դրամական մեծ ձեռնարկներու անհաւատալի դիւրութիւնք կը տրուին։

Կ'եզրակացնենք թէ երբ կենաց պէտքերն ընդհանրապէս կ'աժննան, մանաւանդ ապրանքներու աժնութիւնը չի փոխեր ժողովրդային բարեկեցութեան աստիճանն, եւ հետեւապէս չի վնասեր առեւտրական եւ արհեստագործական ընդհանուր շարժման։ Նկատելին ա՛յն է որ տնտեսական միւս պայմանք եւս նպաստաւոր եղած ըլլան, եւ այն ատեն արմտեաց աժնութիւնն ինքնին այնքան մեծ աղէտ մը չէ։ Եւ արդէն, ինչի՞ կը ծառայեն հաղորդակցութեան նորանոր դիւրութիւնք, եթէ ոչ՝ հողային բերքերն ալ, ուրիշ ապրանաց հետ մէկտեղ, աւելի աժան ծախել տալու։

Արմտեաց աժնութիւնը նոր ժամանակներու յառաջ բերած նոր պայմաններէն մէկն է։ Ճարպկութիւնը կը կայանայ յայնմ որ գիտնանք մեր վաճառականութիւնն համաձայնեցնել նոր պայմաններու, եւ նոր կենաց պայմաններուն դէմ հին ոճով վաճառականութեան կառչած չմնանք։ Օրինակի աղագաւ, Կ. Պոլսոյ մէջ առեւտրական գործերը պակսած են կ'ըսենք, բայց Կ. Պոլսոյ մէջ բնակչաց թուոյն տարուէ տարի զգալի կերպիւ աւելնալուն հետ ուտելեաց եւ ըմպելեաց վաճառականութիւնն ալ ահագին համեմատութիւններ կ'առնու։ Մերայինք ցարդ ի՞նչ ըրած են բաժին մը առնելու համար այս յոյժ շահաբեր վաճառականութեան մէջ։

Բ. Ք.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԱ. —Երեսփ. ժողովոյ մէջ Պ. Տըֆոնդէն հարցապնդում մ'ըրաւ պատերազմական նախարարին, իմանալու համար թէ ինչպէս թոյլ տրուեր է Փարիզի գործարանատէրներու որ Գերմանիոյ վաճառեն չորս թնդանօթ եւ 400 հազար փամփուշտ, եւ ինչպէս եղեր է որ Ֆրանսայիններու կողմէ ծախուեր են շատ մը հրացաններ որք Համպուրկի եւ Անվերսի ճամբով ղրկուեր են Մատակասքարցիներուն՝ ֆրանսական բանակին դէմ գործածելու համար զանոնք։ Նախարարը պատասխանեց թէ «ամէն կերպ հրազէններու Ֆրանսայէ արտածումն արգիլուած է հոկտ.էն ի վեր. բայց այն թուականէն յառաջ կնքուած պայմանագրերուն համեմատ ծախուած հրազէններն յանձնելու համար պայմանաժամ մը տալ պէտք եղած է, իսկ պետական զինարանին կողմէ հին զէնքերու վաճառումն ո՛ եւ է անպատեհութիւն չունի։»

ԱՆԳԼԻԱ. —Լորտերու ժողովոյն ապրիլ 1ի նստին մէջ, արտաքին գործոց նախարար եւ Լորտերու ժողովոյն մէջ կառավարական կուսակցութեան վարիչ Լորտ Քիմպըրլի ծանոյց թէ Զատկական արձակուրդը պիտի սկսի ապրիլ 9ին, Աւագ երեքշաբթի, եւ երեք շաբաթ պիտի տեւէ։ Բայց յատուկ նիստ մը պիտի գումարուի Երեսփ. ժողովոյ ատենապետին ընտրութեան համար։

—Արտաքին գործոց խորհրդական Սըր Էտուարտ Կրէյի պատասխանն Ուկանտայի եւ Վերին Նեղոսի մասին Ֆրանսայի հետ ծագած վէճին վրայ՝ խորունկ տպաւորութիւն ըրաւ թէ՛ Անգլիոյ եւ թէ Ֆրանսայի մէջ։ Սըր Էտուարտ ըսաւ. «Ֆրանսական արշաւախմբի մը Ափրիկէի մէկ ուրիշ կողմէն դիմելը դէպ այնպիսի երկիր մը որոյ վրայ մեր յաւակնութիւններ ունենալն ի վաղուց գիտցուած է՝ ո՛չ միայն անսպասելի եւ անհնալ ընթացք մը կ'ըլլայ, այլ եւ ֆրանսական կառավարութիւնը գիտէ հարկաւ թէ ոչ-բարեկամական գործ մը կ'ըլլայ, եւ իբրեւ այն պէտք է նկատուի Անգլիոյ կողմէ։» Ամեն ոք հասկցաւ թէ այս պաշտօնական յայտարարութեան մէջ «ոչ-բարեկամական» քաղաքավար բացատրութիւնն ուրիշ բան չի նշանակեր բայց եթէ «թշնամական», այսինքն՝ Անգլիա պիտի պարտաւորի զինու զօրութեամբ վանել ֆրանսական արշաւախումբ մը, եթէ Ուկանտա մտնէ, ուր պահ մը անգղ. Ընկերութիւն մը, յետոյ նոյն իսկ անգղ. կառավարութիւնն իրենց իշխանութիւնն հաստատած են աւելի կամ նուազ, ու թէպէտ այս իշխանութիւն վերջնապէս կազմակերպուած չըլլայ դեռ, բայց Ափրիկէի խորերն այնքան բարակը չի փնտռուիր, երբ խնդիր ըլլայ որոշել թէ այս ինչ անտէր երկիր որո՛ն «ազդեցութեան շրջանակին մէջ» կը գտնուի։

ՉԻՆ ԵՒ ՃԱՊՈՆ. —Իթօ Ճապոնցի ծովակալ 9 մեծ եւ 2 փոքր մարտանաւերով մարտ 23ին զարկաւ Բեսքատոր կղզիներէն մին, Բոնկ-Հու, Ֆորմոզայի ճամբուն վրայ։ Նոյն ժամանակ ճապոնական նաւերէն 1,000 զօրք դուրս ելնելով, զարկաւ Սամ բերդն որ կ'իշխէ միւս բերդերուն։ Չինացիք գիշերայն մեկնեցան այս բերդէ, եւ Ճապոնցիք հետեւեալ առաւօտ ներս մտնելով, թնդանօթներն ուղղեցին միւս բերդերուն վրայ, որք չպատասխանեցին։ Արեւմտեան բերդերէն մին օդն ելաւ՝ պայթուցիկ առաջ։ 1,000 Չինացիներ գերի բռնուեցան։ Չինացի պահապան զօրաց մնացեալ մասը կրցաւ մանր առագաստանաւերով փախչիլ։ Ահա այս դէպքն էր որ սխալ հեռագրուեցաւ, իբր թէ Չինացիք «Ձկնորսներու կղզին» օդն հանած ըլլան։

ԼԻ-ՀՈՒՆԿ-ՉԱՆԿԻ զարնուելէն առաջ, Ճապոն զինադադարի համար այս պայմանները կը դնէր. Ա. Չինացիք Ճապոնցի զօրքերուն յանձնեն զՇան-Հայ-Քուան, զԹագու եւ զԹիէն-Ձին։ Բ. Ճապոնցիներուն յանձնեն Շան-Հայ-Քուանէ Թիէն-Ձին շինուող երկաթուղին, նաեւ զանազան բերդերն, իրենց զէնքերով եւ ռազմամթերքով։ Գ. Այս գրաւմանց պէտք եղած գումարը Չինու կողմէ կանխաւ վճարուի։ Լի-Հունկ-Չանկ կ'աշխատէր թշնամւոյն պայմանները մեղմել, ու չէր յաջողեր։ Բանակցութիւնն այն կէտին վրայ կանգ առած էր, երբ դուրս ելած ժամանակ զարնուեցաւ։ Վհն. Միքատօն այս ցաւալի դէպքը լսելուն պէս, հեռագրեց իւր պատուիրակներուն որ զինադադարն ընդունին անպայման կերպով։ Մարտ 21էն հաշուելով (Ն. Տ.) զինադադարն երեք շաբաթ պիտի տեւէ, եւ եթէ այն միջոցին հաշտութեան բանակցութիւնք խզուին, զինադադարն եւս վերջացած պիտի համարուի։

ՊԻՍՄԱՐՔ անհամար հեռագրերէ եւ նամակներէ զատ, 1,000 մեծ ու փոքր սնտուկէ աւելի նուէր ստացաւ իւր 80ամեակին առթիւ։ Իւր դղեակին բոլոր գետնայարկն ու ստորնայարկը լեցուած էին նուէրներով, ու դեռ կուգար, երբ Պիզմարք, զանոնք աչքէ անցունելու համար վար իջնալով, բացագանչեց. «Ո՞ւր պիտի դնենք այսչափ բան, եթէ շարունակէ գալ։ Ես կեանքիս մէջ այսպիսի բան չէի տեսած. խենդութիւն է այս։» Ճապոնի Գերմանք երեք մեթր բարձրութեամբ խոշոր խնկաման մը ղրկած են. ահագին քանակութեամբ պանիր եկած է, մէկ հատին խոշորութիւնն է 120 լիպրա, միւսին 190։ Ծառի ձեւով կարկանդակ մ'ալ ղրկուած է, որոյ ճիւղերը նուէրներուն ծանրութեան տակ կը ճնշուէին։ «Շուտով գործողութիւն մը պէտք է կատարել ասոր վրայ», ըսաւ Պիզմարք։ Պանիրներէն զատ ամեն տեսակ ընտիր աղի ձուկեր, խաւեար, չորս տակառ սարէ, եւն։

ՄԱՐՈՔԻ վեհապետն, Անգլիացիներուն պատրուակ չտալու համար որ ոտնձգութիւն ընեն Մարոքի կողմն, անգլ. ընկերութենէն 50,000 ոսկոյ փոխարէն գնեց Ճուպի հրուանդանն եւ անոր մօտ գտնուող կղզին, հողերն ու շէնքերն, որով Անգլիացիք կռուան մը ձեռք բերած էին Մարոքեան սահմանաց վրայ։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

(«Թայմզ»էն Ապր. 1ի թիւէն հաղորդուած)

Արծաթի գինը վրայ դրաւ, այն լուրին վրայ թէ զինադադար կնքուեր է Չինու եւ Ճապոնի մէջ։ ⅝ պէնի բարձրացաւ, ու եղաւ ունկիին (ինն տրամին) 29¾ պէնս։ —Նոյն պատճառաւ Չինու արժէթղթք ալ վրայ դրին մի քիչ։

Հարաւ-ափրիկեան թղթոց գիներն աղէկ կը բռնուին։

Տարւոյն Ա. եռամսեայ հանգարտ վերջաւորութիւն մ'ունեցաւ դրամական հրապարակին վրայ։ Դրամի սակերուն բարձրացումը կ'ակնկալուէր, բայց ընդհակառակն հնչուն դրամն առատ եղաւ, ու սակերն աժան էին։ Օրական կամ կարճ պայմանաժամով վճարելի փոխառութեանց սակն է տարեկան քսան փարայէ քառասուն փարա, եռամսեայ Պանքայի փոխանակագրոց սակն է 35 փարայէ 40 փարա, վեց ամսուան թղթոց համար 1 1/16։

Մարտ 31ին վերջացաւ Անգլիոյ գանձային տարին, եւ հրատարակուած հաշիւներէն կ'երեւի թէ հասոյթք նախագրուածէն 509,000 ոսկի աւելի արտադրած են, մանաւանդ դրոշմաթուղթի հասոյթն 360,000 աւելի տուած ըլլալով քան տարւոյն սկիզբն ենթադրուածը։ Մաքսերն ալ ենթադրուածէն 210,000 պակաս եղած է։ 1893 94ին Անգլիոյ պետական հասոյթք 98,297,362 ոսկի էին, 1894-95ին եղան 101,697,304 ոսկի։ Կլոր հաշուով մաքսերն արտադրած են 20 միլիոն, զանազան անուղղակի կամ սպառման տուրքերն 30 միլիոն. դրոշմը 16½ միլիոն, հողային տուրք մէկ միլիոն, տուներու տուրք 1½ միլիոն, եկամուտի տուրք 15 միլիոն 600 հազար, եւն։

ԿԱՒԿԱՍԻԱ. —Ֆրանսացի Պ. Շանդր որ ի Կաւկասիա ուղեւորութիւն ըրած է եւ ի գիր առած է իւր տպաւորութիւններ, հետեւեալ կերպիւ կը նկարագրէ Նախիջեւանու մօտ բնակեալ հայ մուրացիկներու խումբ մը։ (Թարգմանութիւնը կ'առնունք Բազմավէպին վերջին (մարտի) թիւէն, որ սովորականէն աւելի շահեկան է։)

«Քաղաքէն հինգ վերստ հեռու Տամբուլ գիւղն է, կիսով ի Թաթարաց եւ ի Հայոց բնակեալ, լի մատղաշ կաղամախեաց տընկարաններով։ Տեղւոյն հայ բնակիչք Ատրպատականի Սալմաստ քաղաքէն եկած գաղթականք են, եւ այնպիսի առանձնայատկութիւններ կ'երեւցնեն վրանին, որովք Տամբուլցին իրեն նմանը չունեցող ժողովրդեան մը կերպարանք կ'առնու։ Իւր կենաց մէկ մասը կ'անցընէ իբրեւ թափառիկ եւ պարապորդ ճշմարիտ մուրացիկ մը, ամսոց աչքին իբրեւ կրօնաւոր մը ձեւանալով, ու խոստակրօն ճգնաւոր քրիստոնէին առջեւ։ Չի յոգնիր չի զգար, ու ինչուան Ասորիք, Հնդկաստան, Աֆղանիստան եւ Սիպերիա ասպարէզք են իւր շահատակութեանց։ Քանի մը տարի այսպիսի կեանք անցընելէն ետք, կլոր գումար մը կը հաւաքէ եւ հայրենիք կը դառնայ, ուր մուրացիկ կենաց կը յաջորդէ կատարեալ սիբարացի (շուայտ) էութիւն մը։ Քալած երկիրներէն հետը բերած է ամէն կարեւոր բարեկեցութեան. արծաթի անօթներ ունի սեղանոյն վրայ, եւ կնոջ ու դստերաց համար դիպակեայ ծոփ հանդերձներ եւ ակունք։ Եթէ մէկը իւր կենաց այսպիսի փոփոխութեան ինչէն ըլլալը ուզէ իրմէ իմանալ, կը պատմէ թէ աղքատ վաճառական մ'է, որ ստակ ստակի վրայ դնելով խնայողութեամբ բոլոր կենացը ընթացքին մէջ հազիւ կրցեր է պզտի բախտ մը շինել՝ ծերութեան օրերը հանգիստ անցընելու համար։ Այս վերջին տարիներս Ռուսաց Տէրութիւնն ամէն միջոցի ձեռք զարկած է, որպէս զի Տամբուլցին այս անարգ եւ արհամարհ կեանքէն ետ կենալով, աւելի պատուաւոր կերպով ապրելու միջոցներ փնտռէ։»

Նկարագրելով կաւկասեայ այս հին քաղաքը, (Նախիջեւան), ֆրանսացի ուղեւորը կ'ըսէ.

«Բնակիչքն 8,000 են թուով, եւ երեք երկուքն («երկու երրո՞րդ» ըսել կ'ուզուի) են Թաթարք։ Բնակութիւնը հաճոյալից ըլլալէն շատ հեռի է, մանաւանդ թէ բազմապատիկ անպատեհութեամբք։ Տուներու շինութեան համար գործածուած կաւն ու կիսեփ աղիւսք հեշտաւ իրարմէ կը զատուին, ու կէս օրուան երկուքէն մինչեւ ի մուտս արեւու հանապազօրեայ փչած հողմովը՝ այնպիսի բարակ փոշիով մը կը լեցնին օդն որ գրեթէ շունչ առնուլ անգամ անկարելի է։ Ասոր վրայ աւելցուր ջրոյ պակասութիւն յամրան, օդոյ տարօրինակ ջերմութիւն եւ բարեխառնութեան անակնկալ փոփոխութիւնները, որով ժանտատենդի բոյն մ'է քաղաքը։ Գրեթէ անհերքելի ամենամեծ մէկ մեծ նեղութիւն են բնակչաց, որ յոյլոստ բանադատուած են պաշտպանել ինքզինքնին կարիճներու անհաւատալի բազմութենէն։»

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՓԱՐԻԶ, 3 ապրիլ. — Ալեքսանդր Տիւմայի կինը մեռաւ։

—Ծերակոյտի մէջ, նաւատորմին վիճակին վրայ խօսելով, ծովային նախարարն ըսաւ թէ ֆրանսական նաւատորմն դրացի Տէրութեանց նաւատորմիղէն գերազանց է ամէն կերպիւ։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ. — Ցարն ու Ցարուհին այս օրերս պիտի ընդունին եօթանասուն հոգիէ բաղկացեալ լեհական պատգամաւորութիւն մը, որ շքեղ ընծայներ պիտի մատուցանէ Նոցին Վեհափառութեանց։

ՊԵՐԼԻՆ. —Նորաշէն Էկէր զրահաւորն ի ծով իջուցին ի Քիլ Կայսեր ներկայութեամբ, որ քաջալերական ճառ մը արտասանեց այս առթիւ։

ՀՌՈՄ. — Իտալեան կառավարութիւնն եւ դիտողութիւն ըրաւ Պուլկարիոյ իշխանապետութեան դուրսէն եկած ապրանքին վրայ մաքսէ զատ սպառման տուրք մ'ալ դնելուն համար։ Այս մասին զանազան կառավարութեանց հետ տեղի ունեցած բանակցութիւնք լաւ ճամբու մէջ են։

ՓԷՇԹԱ. — Յորդ անձրեւներու պատճառաւ, Դանուբ, Մարոշ եւ Թայս գետերն հետզհետէ կը բարձրանան, եւ աղետալի ողողումներէ կը վախցուի։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը պաշտօնագրեր ուղղեց՝ գաւառաց ոմանց համար Խառն ժողովոյ կողմէ ընտրուած առաջնորդական տեղապահներուն եւ ծանուցանելով իրենց ընտրութիւնը, հրաւիրեց որ պատրաստուին փութով երթալու իրենց պաշտօնատեղիները։

Տնտեսական Խորհուրդն երէկ, ատենապետութեամբ Մելիքեան Եղիազար էֆ.ի իւր սովորական նիստը գումարելով զբաղեցաւ.

1. Տիվրիկի կալուածոց Հոգաբարձութեան եռամսեայի խնդրոյն եւ հոգաբարձութեան հետ համախորհուրդ որոշեց կարեւորը տեղեկագրել Վարչութեան։

2. Կեսարիոյ Թէնէսէ գիւղի Ազգ. կալուածոց եւ վարժարանի մատակարարութեան նորընտիր խնամակալութիւնն իւր դիւանը կազմած եւ տեղեկագրած ըլլալով, ընդունուեցաւ։

3. Երկրաշարժէ վնասեալ Ազգ. հաստատութեանց եւ անոնց կալուածոց համար կայս. Նպաստամատոյց Յանձնաժողովոյ կողմէ սահմանեալ նպաստից բաշխման համար, յառաջագոյն Քաղաքական ժողովոյ մատուցեալ յայտագիրն ընդունուած ըլլալով՝ յանձնարարեց Ելմտական Տեսչութեան ըստ այնմ կատարել նոյն բաշխման գործողութիւնը։

Ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ Իսկիւտարի Ս. Կարապետ Եկեղեցւոյ, Գալֆայեան Որբանոցի եւ այլ խնդիրներով։

Զատկական տօներու պատճառաւ Խորհրդոյ յառաջիկայ նիստը պիտի գումարուի ապրիլ 14, ուրբաթ օրը։

* * *

Սղերդի առաջնորդական նորընտիր տեղապահ Տ. Թէոդորոս վարդապետ Տիվրիկեան ամսոյս 20ին իւր պաշտօնատեղին ժամանած է։

* * *

Սիսի միաբաններէն Ճէպէլի Պէրէքէթ առաջնորդական փոխանորդ Տ. Կիրակոս Ծ. Վ. Կէօքեան, վաղը՝ Ծաղկազարդ, հանդիսաւոր Պատարագ պիտի մատուցանէ Գում-Գափուի դուրսի Ս. Յարութիւն եկեղեցւոյն մէջ։

* * *

Բանկալթիի Գերեզմանատան Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ Մատակարարութիւնը շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ Պատուարժան Դպրապետաց եւ Դպրաց.

Միհրան էֆ. Ճէրահեան
Երմոզ » Քույումճեան
Մանուկ » Խանճեան
Երուանդ » Մ. Մանուկեան
Գառնիկ » Պէրպէրեան
Գրիգոր » Սէմէրճեան
Պիմէն » Փափազեան

Որք Մատակարարութեան եւ ի մասնաւորի Գեր. Տ. Բարթուղիմէոս Սրբազանի հրաւիրանօք՝ յօժարած էին Մեծ-Պահոց ամեն ուրբաթ առաւօտներն իրենց քաղցրալուր ձայնով երգել անձնուիրաբար, նոյն եկեղեցւոյն մէջ, Արեւագալի հոգեզմայլ երգերը, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան եւ ի հոգեւոր մխիթարութիւն բարեպաշտ ժողովրդեան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՑԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ՓՈԽԱՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ

1894 յունիս 13էն մինչեւ 1895 փետր. 9, այսինքն առաջին պսակէն մինչեւ վերջին պսակ, 450 պսակ կատարուած է Կ. Պոլիս եւ իւր արուարձաններուն մէջ։ Ասոնցմէ 54ը այրի պսակուած են, իսկ մնացեալներն ամուրի, որոնց 260ը Պոլսեցի եւ 190ը գաւառացի են՝ հետեւեալ գաւառներէն.

45	Կեսարացի	156	
20	Վանեցի	4	Թոգաթցի
18	Սըվազցի	4	Թամզարացի
12	Ռոտոսթոցի	4	Տիվրիկցի
10	Բաղէշցի	3	Եոզղատցի
8	Պրուսացի	3	Արապկիրցի
8	Իզմիտ, Պանտրմա եւ Կէյվէցի	2	Ամասիացի
		2	Մշեցի
6	Ակնեցի	2	Խիզանցի
5	Էրզրումցի	2	Չմշկածագցի
5	Քղեցի	2	Քասթամունցի
5	Երզնկացի	3	Իզմիր, Եդեսիա եւ Մալաթիացի
5	Բալուցի		
5	Խարբերդցի	3	Սամսոն, Ատանա եւ Բաբերդցի
4	Շապին Գարահիսարցի		
156		190	

Պսակուողներու արհեստներն են

8 Վաճառական
10 Մանիֆաթուրաճի, պէյազճի եւ թօփճի
22 Ոսկերիչ, սրմաքէչ եւ ոսկերչի գործաւոր
10 Յանձնակատար, գործակատար եւ միջնորդ
21 Գրագիր
6 Սեղանաւոր
4 Դեղագործ, մէկը վիրաբոյժ
3 Փաստաբան
3 Բ. Դրան պաշտօնեայ, մէկը հեռագրիչ
6 Դասատու եւ դաստիարակ
13 Տպագրիչ, Փորագրիչ, Կազմարար եւ Գրաշար
5 Լուսանկարիչ եւ Գծագրիչ
3 Գրավաճառ
3 Ժամագործ
2 Անթիքաճի
10 Դերձակ եւ պատրաստ հանդերձ վաճառող
46 Մեքենագործ, երկաթագործ, ձուլիչ եւ թիթեղագործ
46 Կօշկակար եւ մեքենակար
33 Խոհարար եւ սրճեփ
34 Սպասաւոր
24 Հիւսն, որմնադիր, գործաւոր, ծեփարար եւ քարակոփ
27 Քիրէճճի, բեռնակիր եւ բանուոր (րէնճպէր)
20 Ատաղձագործ, մարանկոզ եւ ներկարար.
17 Եազմաճի եւ պասմաճի.
25 Նաւավար, ձկնորս եւ մրգավաճառ.
5 Աղիւսագործ եւ մավունաճի
11 Սափրիչ
2 Պարտիզպան
5 Հացագործ
7 Փերեզակ, ծխավաճառ եւ մանրավաճառ
11 Փէնճի
10 Կառավար
2 Նուագածու
3 Ոստայնանկ

450

* * *

Ամասիա բնակեալ Սօնկուրլուեան Մանուկի որդւոյն Գարեգինի կինը՝ Զիմրիտ Սոփիան Շահինեան երեք տարիէ ի վեր անյայտ եղած է։

Յիշեալ կինն քսանեհինգ տարեկան է, միջահասակ, դէմքը թխատեսիլ, յօնքերն ու աչքերն սեւ եւ յետ ամուսնութեան՝ լուսնոտութեան ախտի ենթակայացեալ։

Կը խնդրուի արդոյ ազգայիններէ, որ եթէ երբէք տեղեկութիւն ունին յիշեալ կնոջ ո՛ւր, ողջ կամ մեռեալ լինելու մասին, հաճին ծանուցանել Պատրիարքարանիս ի գիտութիւն։

24 մարտ 1895
Պատրիարքարան Հայոց
Կ. Պոլիս Գում-գափու

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Տնտեսական Խորհրդոյ Ատեն. Կիւր. Վարդանեան

Իսկիւտարու Նոր Թաղի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ վեշտասնամսեայ մատակարարութեան հաշուեցոյցն (1893 Յունուար 1է 1894 Ապրիլ 30) ըստ օրինի Տնտեսական Խորհրդոյ ներկայացուած եւ անոր յար եւ նման մէկ օրինակն յիշեալ Ս. Եկեղեցւոյ բակն կախուած է ի տես թաղեցւոց։

Տնտեսական Խորհուրդն այսու պաշտօնական ծանուցմամբ հրաւէր կը կարդայ յիշեալ թաղի պատուարժան ազգայնոց որ նոյն հաշուեցոյցին վրայ՝ եթէ որ եւ է բողոք կամ դիտողութիւն ունին, թուականէս մինչեւ 21 օր պայմանաժամու մէջ գրաւոր կերպիւ ներկայացնեն Տնտես. Խորհրդոյ։

Որոշեալ պայմանաժամին լրումէն յետոյ՝ որ եւ է բողոք կամ դիտողութիւն անլսելի պիտի մնայ։

24 մարտ 95 (Կնիք)

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Վսեմ. Խաչատուր Խան էֆէնտի տէր Ներսէսեանի յուղարկաւորութեան առթիւ՝ փոխան ծաղկեփնջի, հետեւեալ բարեսէր Տեարք բարեհաճած են նուիրել ի նպաստ հաստատութեանս.

Համազասպ	էֆ.	Պալըրեան	108
Թադէոս	»	Հանէսեան	108
Գրիգոր	»	Մըրքեան	108
Մկրտիչ	»	Ֆէրմանեան	108

(Կնիք)

ՅԱԿՈԲ ԷՖ. ՄՐՃԻԿԵԱՆ

(ՓԱՍՏԱԲԱՆ)

Ետ երկարատեւ հիւանդութեան հանգեաւ ի Տէր ի խոր սուգ համակելով իւր ամուսինն ու զաւակը։ Ազգականք եւ բարեկամք կը հրաւիրուին յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսին որ պիտի կատարուի վաղը, կիրակի, ժամ 6ին, ի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ Օրթագիւղի, ուր արդէն փոխադրուած է հանգուցելոյն մարմինը։

25 Մարտ 95, Օրթագիւղ

Հրատարակուեցաւ Ծաղիկ կիսամսեայ հանդէսի 3րդ թիւն, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Դէպ ի անցեալը (Արշակ Չօպանեան)— Ջրային [illegible] (Պօղոս Քօչօլեան)— Դամբարանները եւ Պոլսոյ կայս. Թանգարանը (Տիգրան Եսայեան)— Էտմոն եւ Ժիւլ տը Կոնքուր (Ա. Չ.)— Հատուածներ Կոնքուրներէն— Կոյրը (Զապէլ Յովհաննէսեան)։ Թղթակցութիւն։

Ներքին լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔ. —Վեհ. Սուլթանն երէկ միջօրէին փառաւոր հանդէսով Համիտիյէ մզկիթը գնաց, ուր կատարուեցաւ Սէլամլըքի արարողութիւնը։ Ն. Կ. Վեհափառութիւն այդ մզկիթին մէջ կատարեց ուրբաթու աղօթքն եւ յետոյ կայս. պալատ վերադարձաւ։

Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին գերմանական նախորդ դեսպան Ռատոլին իշխանը, կինն ու առաջին թարգմանը, անգլիական, աւստրիական ու իտալական դեսպաններն՝ իրենց առաջին թարգմաններով, Օսմ. Պանքային երրորդ տնօրէն Պ. Ուլֆինկ, Պէրլինէր Թակէպլաթ լրագրոյ խմբագիր Պ. Շէֆէրլէ, Նոյէ Ֆրայէ Պրէսսէ լրագրոյ խմբագիր Պ. Պաչէր, իտալական ընդհանուր հիւպատոսն՝ ընտանեօք, Տօքթ. Էմմէրիխ, տը Մօրնի դուքսն ու դքսուհին, ամերիկեան ու սերպիական դեսպանատանց առաջին թարգմանները, անգլիական ու աւստրիական դեսպանատանց պահականաւերուն հրամանատարք ու սպայք եւ վաթսունի չափ օտարազգի զբօսաշրջիկներ։

Ներկայից ոմանք սենեկապետաց միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՉԵԿՈՒՑՄՈՒՆՔ. — Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն յետոյ, Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ, անգլիական դեսպան Սըր Ֆիլիփ Քըրրի, Ն. Կ. Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցաւ։

⁂

Աննուած հեռագիրներ ծանուցած են թէ Էնկիւրիի, Սըվազի, Խարբերդի, Տիարպէքիրի, Պիթլիսի, Էրզրումի, Գասթէմունիի, Ատանայի և Պրուսայի նահանգաց մէջ, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին, կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։

ԻՄԹԻԱԶԻ ՇՔԱԴՐԱՄ.—Վեհ. Սուլթանն իմթիազ պատուանշանի ոսկի շքադրամը նուիրած է Ծովային Նախարարութեան դատական ճիւղին նախագահ Ֆէրիտ Մէհմէտ փաշաի։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ՄԱՐՄԻՆ. — Ռուսական դեսպան Պ. Նէլիտոֆ ու տիկին Նէլիտոֆ առջի իրիկունը հացկերոյթ մը տուին ի պատիւ գերմանական նախորդ դեսպան Րատոլին իշխանին։ Ներկայ էին նաեւ անգլիական դեսպանն ու Լէտի Քըրրի, հոլանտական դեսպան Պ. Վան Տէր Սթալ ու կինը և միւս դեսպանատանց պաշտօնեայք։

—Աւստրիական դեսպան Պարոն ֆօն Քալիչէի համար ըսուեցաւ թէ երկու ամսուան արձակուրդով պիտի մեկնի, սակայն Լ. Հէրալտ այս լուրը կանխահաս կը նկատէ, յարելով որ դեսպանը հաւանօրէն ամառուան մէջ Կ. Պոլսէն բացակայ պիտի մնայ, ինչպէս կընէ սովորաբար, սակայն այդ բացակայութեան ժամանակը տակաւին որոշուած չէ և թէ Ն. Վսեմութիւն այդ մասին դիմում չէ ըրած իր կառավարութեան։

Պարոն ֆօն Քալիչէ երէկ իրիկուն սեղան մը տուաւ աւստրիացի մէկ քանի երեւելի անձնաւորութեանց, որք զբօսական պտոյտի մը համար մայրաքաղաքս եկած են։

—Կ. Պոլսոյ պարսկական նորընտիր դեսպան Միրզա Մահմուտ խան մայիսի վերջերը մայրաքաղաքս պիտի գայ։ Այս միջոցիս Թէհրան կը գտնուի, ուրկէց մէկ քանի օրէն Դավրէժ պիտի երթայ առնելու իր ընտանիքը. անկից Պետրպուրկ ուղեւորելով իր հրաժեշտի գիրը պիտի մատուցանէ Ռուսիոյ կայսեր։ Հետեւաբար նախորդ դեսպան Էսատուլլահ խան դեռ երկու ամսոյ չափ մայրաքաղաքս պիտի մնայ։

—Պ. Ճ. Պիճլօ առժամաբար պիտի վարէ ամերիկեան ընդհանուր հիւպատոսի պաշտօնն՝ ի բացակայութեան Պ. Շորթի, որ ինչպէս երէկ ծանուցինք, Երուսաղէմ գացած է։

ԿՐԷՏԷԻ նորընտիր կուսակալ Ալէքսանդր Գարաթէոտորի փաշաի պաշտօնը վաւերացնող կայս. Ֆէրմանին ընթերցումը տեղի ունեցեր է ի ներկայութեան կրօնական, քաղաքային ու զինուորական պաշտօնէից։ Կայս. Ֆէրմանի ընթերցումն աւարտելուն, բերդէն թնդանօթներ արձակուեր են։ Նոյնպէս հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ եղած են վասն կենաց Վեհ. Սուլթանին։

ՅՈՒՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ.—[illegible] կը հերքէ այն զրոյցը թէ Յունաց Պատրիարքարանին կարեւոր գումար մը նուիրողը Խրիստաքի էֆէնտի Զօղրաֆօս եղած ըլլայ։ Նոյն թերթը կը յարէ թէ Ն. Վսեմութիւնն ալ կարեւոր գումար մը պիտի նուիրէ։

—Ֆէնէրի Եօաքիմիօն աղջկանց վարժարանի ելմտացոյցն 1100 ոսկւոյ բաց մը ունենալով, ուսուցիչք և ուսուցչուհիք մէկ քանի ամիսներէ ի վեր ամսաթոշակ չեն ստացած։

Առջի օրը, Տ. Անթիմոս Պատրիարքին նախագահութեամբ տեղի ունեցած գումարման մը մէջ, Ն. Սրբազնութիւն յիսուն ոսկի նուիրած է այդ վարժարանին և սեղանաւոր Պ. Տիմօսթէնի Էվլէնիսի ալ խոստացած է առանց տոկոսի փոխատուութիւն մը ընել։

—Դատական և Կրօնական գործոց Նախարարութիւնը վաւերացուցած է խառն ժողովոյ նորընտիր անդամոց՝ Եօրկաքի Մալալինօ էֆէնտիի, Տօքթ. Ֆէնէրլի Բալաքի պէյի և Քօսթաքի Բէլթրիսի էֆէնտիի ընտրութիւնը։

—Սինոդն ու խառն ժողովն Զատկական տօներուն պատճառաւ տասնը հինգ օրուան համար դադրեցուցած են իրենց նիստերը։

—Հերակլէի մետրապոլիտ Տ. Եէրմանոս ապաքինած ըլլալով, առջի օրն և երէկ այցելութիւն տուաւ Տ. Անթիմոս Պատրիարքին։ Տ. Եէրմանոս ի մօտոյ Թէքիրտաղ պիտի երթայ, Զատկական տօներն հոն անցընելու և յետոյ Եւրոպա պիտի ուղեւորի, նշանաւոր բժիշկներու կողմէ դարմանուելու համար։

—Կ'ըսուի թէ Տ. Եէրմանոս պիտի կատարէ բացման հանդէսն Բալըգլըի յոյն եկեղեցւոյն, որ կառուցուած է վախճանեալ Տիմիթրի Սթէֆանովիչի ծախքով։

ՍԵՐՊԻՈՅ Թագաւորը Թաքովօ պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է կայս. պալատան քարտուղարներէն Սայիտ պէյի և երկրորդ աստիճանը՝ Րէշատ պէյի, որդի Վսեմ. Բրտվան փաշայի։

Ալէքսանդր Թագաւորը նոյնպէս այլեւայլ պատուանշաններ նուիրած է կայս. պալատան և Բ. Դրան պաշտօնէից ոմանց՝ իր ի Կ. Պոլիս ըրած այցելութեան առթիւ։

ԼՈՆՏՈՆԷՆ կը հեռագրեն թէ օսմանեան դեսպան Րիւսթէմ փաշայի վիճակը նորէն ծանրացած է։ Ն. Վսեմութիւն, ինչպէս ծանուցուեցաւ, ինֆլուէնցայէ կը տառապի։

ՌՈՒՄԷԼԻԻ երկաթուղեաց ընկերութիւնը կը ծանուցանէ թէ Չաթալճաի քարանթինան վերցուած ըլլալով, պայմանադրական, ճեպընթաց և խառն կառախմբոց երթեւեկութիւնն այսօրուընէ վերսկսած է։ Պայմանադրական կառախումբն այսօր կը մեկնի իրիկուան ժամ 7.20ին (Ը. Ե.)։ Արեւելեան ճեպընթացն այսօր կը ժամանէ ուշացեալ ժամուն այսինքն ժամ 1.50ին փոխանակ 3.46ին։

ՊԷՐԼԻՆԻ օսմանեան դեսպանը, յանուն Վեհ. Սուլթանին, շնորհաւորած է Պիզմարք իշխանն՝ իր ծննդեան 80րդ տարեդարձին առթիւ։

ՕՍՄ. ՍԻԿԱՌԷԹՆԵՐՈՒ արտածման ընկերութիւնն, ընդհանուր ժողովոյ վերջին նստին մէջ տրուած արտօնութեան մը համաձայն, ընկերութեան դրամագլուխը 150,000 օսմանեան ոսկւոյ պիտի հասցնէ, 40,000 նոր բաժնեթուղթեր հրապարակ հանելով։ Ասոնց շրջաբերութեան հանուելու թուականը տակաւին որոշուած չէ։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ, ընդհանուր տնօրէն Օսմ. Պանքային, երէկ Թրանսվալ ժամաներ է։

ՔՈԼԵՐԱՆ Ի Կ. ՊՈԼԻՍ.—Մարտ 23ի հինգշաբթի օրուան ժամ 6էն մինչեւ մարտ 24ի ուրբաթ օրուան ժամ 6, մայրաքաղաքիս մէջ քոլերայէ դէպք ու մահ չէ պատահած։

ԱՆԾՈՒԽ ՎԱՌՕԴ.—Օսմանեան անծուխ վառօդին պատրաստութեան յատուկ գործարանին գործիներն և այլն զետեղուելու վրայ են՝ ընդ հսկողութեամբ յանձնաժողովի մը, որուն նախագահն է Ֆէրիգ Իզզէթ փաշա։ Գործարանին բացումն ի մօտոյ տեղի պիտի ունենայ։

ՆԱՒԱՑԻՆ վարժարանին մէջ, ներկայ տարիէն սկսեալ, ֆրանսերէնի աւանդումը պարտաւորիչ պիտի ըլլայ անգլիերէնի նման։

ՀԱՅՏԱՐ ՓԱՇԱՅԻ երկաթուղւոյն նորակառոյց կայարանին բացումն ի մօտոյ պիտի կատարուի ինչպէս նաև դրանը վրայ դրուելիք կայս. Թուղրային հանդիսաւոր զետեղումը։ Ընկերութիւնն այդ հանդէսին համար հրաւիրագրեր ուղղած է Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան պաշտօնէից։

ՊԱՂՉԷՔԻՒՅԻ ու Պելկրատի ջրամբարներու պահպանութեանը համար անտառապահներ պիտի կարգուին։ Պետական Խորհուրդն առ այդ տեղեկագիր մը պատրաստելով, մատուցած է Բ. Դրան։

ՎԱՃԽԱՌՈՒՔ. — Ձեռնհաս իշխանութիւնն որոշած է որ վաճխառուներու կողմէ երկրագործաց դէմ բացուած դատերու մէջ մինչեւ որ պարտուց գումարին և տոկոսին իսկական քանակութիւնը երեւան չը հանուի, գրաւի տակ առնելու գործողութիւն չկատարուի։

ՀԱՆՐՕԳՈՒՏ շինութեանց նախարարութեան յանձնարարութեամբ, Սէլանիկ—Կ. Պոլսոյ երկաթուղւոյ ընկերութիւնը բարեփոխումներ ի գործ պիտի դնէ ապրանաց փոխադրութեան սակացոյցին մէջ։

ՀԻՍԱՐ ՏԻՊԻԻ ՀՐԴԵՀԸ.—Ոստիկանութիւնը, կ'ըսէ Սապահ, ստուգելով որ անցեալ գիշերուան Հիսար Տիպիի հրդեհը դիտմամբ ձգուած է, Սեփոն անուն մարդ մը ձերբակալած է՝ իբրեւ հեղինակ այդ ոճրին, որ այնչափ ընտանիքներու թշուառութեանը պատճառ եղած էր։

Սեփոն անգործ ըլլալով, հրդեհէն երկու օր առաջ իր կարասիները ապահովագրեր է իսկական արժէքէն մէկ քանի անգամ աւելի։ Ոստիկանութիւնը առ այդ քննութեանց ձեռնարկած է։

ԹՆԴԱՆՕԹԱՐԱՆԻ վերատեսչութիւնն որոշած է որսորդութեան յատուկ վառօդներու տակառներուն տեղ նորեր շինել։ Այդ կերպով նոյն վերատեսչութիւնը տարեկան 4—5000 ոսկւոյ շահ մը պիտի ունենայ։

ՏՈՔԹ. ԷՄՄԷՐԻԽ առջի օրը, կայս. թիկնապահ Սատըգ պէյի հետ, պտոյտ մը կատարելով Խասքէօյի, Պալաթու և Այվանսէրայի կողմերը, աչքէ անցուց այդ տեղերու հանրային առողջապահական վիճակը։

Տ. ՊՕՆԷԹԻ.—Երէկ ծանուցուեցաւ թէ պապական նուիրակ Տ. Պօնէթթի միեւնոյն պաշտօնով Փարիզ պիտի փոխադրուի։ Մօնիթէօռ այդ լուրը շատ կանխահաս կը գտնէ եւ կը յարէ թէ Փարիզի պապական նուիրակ Տ. Ֆէրրաթա, որուն համար ըսուեցաւ որ կարդինալ պիտի ըլլայ, յառաջիկայ տարւոյն պիտի բարձրանայ այդ աստիճանին։ Միւս կողմէ Տ. Պօնէթթիի առողջական վիճակն, որ երթալով կը բարւոքի, նպաստաւոր չէ տեղափոխութեան մը։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Կայս. Դիտարանը կը հաղորդէ թէ առջի օրը ժամ 6.54ին (Ը. Ե.) Սագըզի մէջ երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը զգացուեր է, ստորերկրեայ որոտումներով։

ՊՈՒԼԿԱՐԱՑ երեւելիք մէկ քանի օր առաջ գումարում մը ունեցան Էկզարխ Տ. Եօսիֆի նախագահութեամբ և որոշեցին մայրաքաղաքիս մէջ պուլկարաց յատուկ հիւանդանոց մը կառուցանել։ Ժողովին մէջ այդ նպատակաւ 200 ոսկւոյ հանգանակութիւն մը ստորագրուեցաւ։

ՊԷՐՈՒԹԻ մէջ ալ Թալիլ անուն լրագիր մը պիտի հրատարակուի։

ԵԷՆԻՔԷՕՅ.—Տիկին Մավրոկորտաթօ, Եանքօ պէյ Եօանիտիս, Պետրոս էֆէնտի Գույումճեան և Նազարէթ պէյ Ալլահվէրտի, 12 պարկ բրինձ բաշխած են Եէնիքէօյի աղքատաց։ Նազարէթ պէյ հարկ եղածն ի գործ դրած է, որպէսզի գիւղին հասարակութիւնն օգտուի իր պարտէզին մէջ գտնուած աղբիւրէն։

ՀԱՆՐԱՅԻՆ պարտուց վարչական ժողովն իր առջի օրուան նստին մէջ զբաղեցաւ վարչութեան պաշտօնէից համար ըլլալիք նոր կարգադրութեանց խնդրովը։ Խորհրդակցութիւնք մինչեւ ուշ ատեն տեւեցին, սակայն վերջնական որոշում մը չտրուեցաւ։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարութիւնը հրաման տուած Եանեաի ելմտական պաշտօնէից, փութով գանձել տասանորդական տրոց յետնեալ մասն, որ 200,000 ղրուշէն աւելի է։

ՍԱՄՍՈՆԻ Պէյլիկ գիւղացի Մարկոս անուն տղայ մը կատղած շունի մը կողմէ խածուած ըլլալով, մայրաքաղաքս ղրկուած է դարմանուելու համար։

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻ երկու իմաստասէրներ Տոքթ. Տաննէլ և Պ. Թիլհայն, ապրիլ մէկին Համպուրկէն ճամբայ ելած են հետիոտն Կ. Պոլիս գալու համար։ Ասոնք Յունաստանի, Իտալիոյ, Սպանիոյ և Ֆրանսայի ճամբով պիտի վերադառնան։ Երկու գիտունները իբր ճամբու ծախք 250 մարք միայն վրանին առած են։ 25,000 մարքի գրաւ մը դրուած է։

ԱՐԿԱԾ.— Երէկ Պոլսոյ նաւահանգստին մէջ Եէրասիմօ անուն մակուկավար մը ռուսական Նախիմօֆ շոգենաւը ելնելու պահուն, շարժուն սանդուխին շղթան խզուեցաւ և սանդուխը մակուկավարին գլխուն իյնալով վիրաւորեց զայն։

ՀԱՄԲԵՐՈՒ մասնագիտաց ժողովոյ անդամներէն ճարտարապետ Պ. Վայսի պաշտօնավարութեան պայմանաժամն երեք տարուան համար վերանորոգուած է։

ՊՕՆԿՕՎՍՔԻ ՓԱՇԱ իր հետեւորդ պաշտօնէից հետ երէկ յատուկ շոգեմակոյկով Գուլէլիի զօրանոցը գնաց և ի գործ դրուած առողջապահական միջոցներուն վրայ հսկեց։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ երկրագործական համալսարանը յաճախող Ճէմիլ ու Գառնիկ էֆէնտիները Բիլ քաղաքի արհեստանոցը պիտի երթան, կարագի և պանիր պատրաստութեան մէջ մասնագիտութիւն ստանալու համար։ Նոյնպէս Ահմէտ Համտի և Աւետիսեան էֆէնտիներն ալ այգեպանութեան և պտղաբուծութեան մէջ մասնագիտութիւն պիտի ստանան։

ՀՐԴԵՀ.—Երէկ գիշեր ժամ 5ին հրդեհ ծագեցաւ ի Բերա Գումպարաճը Եօգուշը, քարուկիր տունէ մը։ Թէ՛ այդ տունն և թէ կիցը գտնուած ուրիշ մը այրեցան։

ԹՐԱՄՈՒԷՅԻ ԱՐԿԱԾ. — Այս առտու, Ղալաթիոյ թրամուէյին չորս ձիերն յանկարծ տապալելով՝ անոնց ոտքերը փոկերուն մէջ մտան։ Թրամուէյին մէջ գտնուողները սոսկալի ահաբեկութեան մատնուած էին ու կը շտապէին խոյս տալ. մանաւանդ վերնայարկի ուղեւորներն այն աստիճան ահուդողի մատնուած էին որ մէջերնուն մէկը մինչեւ իսկ ինքզինքը վար նետեց սանդուխէն, ու բարեբախտաբար խեղճ մարդը չվնասուեցաւ։ Օգնութիւնք հասնելով ձիերն ազատուեցան։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ օբէրէթի խումբը այս գիշեր պիտի ներկայացնէ Քօռնըվիլի զանգակները (Les cloches de Corneville), ծանօթ օբէրէթը։

ԲԵՐԱՅԻ Սիրքին այս գիշերուան ներկայացման պիտի մասնակցի բացառաբար՝ եօթն արուեստագէտներէ բաղկացեալ լարախաղացներու խումբ մը որ կապիկներ կը խաղցնէ։ Այս խումբ վարձուած է միայն ներկայացման մը համար և անմիջապէս յետոյ Վիեննա պիտի ուղեւորի։ Կ'արժէ երթալ տեսնել։

ԱԶԴ. ՕՍՄ. ԾԽԱԽՈՏԻ ՌԷԺԻՒՆ

Օսմ. ծխախոտի Ռէժին կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ ի նկատ առնելով այն ընդունելութիւնը զոր ծխողները ըրին իր ժողովրդային նոր սիկառներուն, միջոցներ ձեռք առած է որպէսզի մայրաքաղաքիս գլխաւոր ծխավաճառները միշտ ունենան այդ սիկառներէն։

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ԳԻՆԵՐ

	Հատ	Ղրուշ
Պրագլիխա մեղմ	10	1.75
Ընտրելագոյն թեթեւ	20	2.50
Ֆիկառօ	10	4.25
Հաւանա	10	6.50
Վեվէյ կարճ	20	3.50
Պրագլիխա	10	1.75
Վեվէյ երկար	20	7.50

ԱՐԳՈՅ հասարակութիւնը գոհունակութեամբ պիտի իմանայ թէ Ալպէրդ Քէօնի նախկին կեդրոնատեղիին մէջ, Բերա, մեծ փողոց, Պ. Բաբատոբուլօ և Լէոնթիտէս բացած են իրենց Շըմիզըրի Իւնիվէրսէլը (Chemiserie Universelle)։ Այս վաճառատուն բացուած է յարենման Եւրոպայի նոյն տեսակ վաճառատանց։ Բոլոր ապրանքները պերճութիւն և տոկունութիւն ունին։ Շապիկներուն և ճերմակեղէնի կտրուածքն ու ձեւը անման պիտի ըլլան։ Գիներն անփոփոխ։ 269 2—12

ԱԶԴ

Թուրքերէն, ֆրանսերէն, գերմաներէն լեզուաց տեղեակ եւ տոմարակալութեան ու առեւտրական գործառնութեանց մէջ վարժ երիտասարդ մը պատրաստ է ծառայել վաճառատանց մէջ։

Պաշտպանող երաշխաւորութիւնք։ Դիմել «Արեւելք»ի խմբագրատունը։ 268 3—6

Օտեսա քաղաքին հանրածանօթ գործարանատէր Պ. Սերգէյ Զերպաքօվ գրասենեակ մը բացած է մայրաքաղաքիս մէջ, Բերա, Թէփէ-Պաշը, ընդունելու համար առողջապահական փոխադրելի ամարանոցներու, քաղաքի և գիւղի փայտաշէն տուներու յանձնարարութեանց համար, ըստ իր հանճարեղ դրութեան զոր այնքան գնահատած են առողջաբաններն ու ճարտարապետները։

Յիշեալ ամարանոցները նշանաւոր են իրենց գերազանց շինուածքովը, նախապէս չորացանէ անցած փայտի ընտիր տեսակովն ու գիներուն չափաւորութեամբը։

Պ. Զերպաքօվ յանձն կառնէ նաեւ՝ երկրին դրութեան համեմատ՝ փայտէ շէնքեր կառուցանել իր Օտեսայի գործարաններուն մէջ պատրաստուած շինուածանիւթովը և կ'ընդունի կաղնի, եղեւին և թմբի փայտէ դռներու, պատուհաններու, վանդակափեղկերու և այլ յանձնարարութիւններ։

Պ. Զերպաքօվ արդէն զանազան բաներ շինած է մայրաքաղաքիս մէջ որք մեծապէս գնահատուած են։ Այս պահուս, Զէնկէլքէօյի բարձանց վրայ շինելու վրայ է քէօշկ մը իր դրութեան համեմատ, և գիտենք թէ քանի մը օրէն պիտի ձեռնարկէ [illegible] հիւանդանոցին շինութեան ի Պոլիս։

Պ. Զերպաքօվի շինութեանց եզական հանգամանքը սա է որ ընդունուած դրութեան համեմատ՝ միեւնոյն շէնքին յատակաձեւը կրնայ զանազան գիներով գործադրուիլ։ Պ. Զերպաքօվի դրութիւնը կրնայ շատ լաւ յարմարիլ երկրին դրութեան հետ, կալուածատէրին կամքին համեմատ։

266 5—24

ԲԱՌԱՐԱՆ ՆՈՒՊԱՐԵԱՆ
ՖՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ՀԱՅ-ԱՇԽԱՐՀԻԿ

Սոյն ընտիր բառարանը կը գտնուի Պալենց գրատունը եւ ուրիշ ամեն գրավաճառաց քով։ Մեծաքանակ գնել ուզողներն՝ որոնց զգալի զեղչ մը պիտի ըլլայ, պէտք է ուղղակի դիմեն հեղինակին ի Զմիւռնիա։ Կիսակազմ 50 ղրուշ, կիսակաշի 60 ղրուշ։ 269 2—4

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ

Շէրուպէն Շէրպէթճեան «մասսայի պահանջատիրաց պատկանող», ի Մեծ Կղզի, Մաճառ Ճատտէսի տուն մը պարտէզով միասին ծախու դրուած է։ Մանրամասնութեանց համար դիմել Ղալաթիա Վօյվօտա Ճատտէսի թիւ 35 խանը սէնտիքներու հետ բանակցելու։ 273 2—3

ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ ԲՐՕՖԷՍՕՐՆԵՐ

PILULES SUISSES DU PHARMACIEN R. BRANDT
Marque Déposé

եւ հազարաւոր բժիշկներ յայտարարած են թէ զուիցերեան դեղահատերը Րիշ. Պրանտի պատուական են ամենէն լուծողական մին են վասն զի ներգործելով առանց յոգնութեան եւ առանց ցաւի, այսու բացարձակապէս անվնաս են։ Ով որ պնդութենէ կը տառապի, թող ուրիշ բան չփնտռէ։ 972

ՀԻՆ ԳԻՆԻ երեսունըհինգ տարուան և տասնըութ տարուան, բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած, ստամոքսի ու այլ և այլ տկարութեանց, անարիւնութեան (անէմի), ինչպէս նաեւ նոր ապաքինած հիւանդներու համար։ Դիմել Օրթագիւղ՝ հանգուցեալ Մուխթար Յակոբ աղաի տունը՝ հայոց եկեղեցւոյն մօտ։ 261 3—5

Կիւյօ խայծղանն (կուտռօն) է — ամփոփուած հեղուկ — որ գործածուած է Փարիզի եօթը մեծ հիւանդանոցներուն մէջ կատարուած փորձերուն, ընդդէմ ցնցղատապի, հարբուխի, շնչահեղձութեան, թոքախտի, փողացաւի, միայուն կամ սուր խուչակատապի, ինֆլուէնցայի դէմ և ընդհանրապէս ցնցուղներու և թոքերու հիւանդութեանց դէմ։ Մէկ սրուակը կրնայ ծառայել տասերկու լիտր խայծղանի ջուր պատրաստելու։ Խահուէի մէկ դգալը կը բաւէ մէկ գաւաթ ջուրի մէջ։

Այն անձինք որք չեն կրնար շատ խմել կամ կ'ուղեւորին՝ խայծղանի ջուրին տեղ կրնան դիւրաւ գործածել՝ ուտելով երկու երեք Կիւյօ քաբսիւլ՝ ամեն մէկ ճաշէն առաջ։ Ամենէն յամառ հազը կը մեղմանայ քիչ օրուան մէջ։ Կիւյօ քաբսիւլները ուրիշ բան չեն բայց եթէ Կիւյօ խայծղանը մաքուր, հաստատուն վիճակի մէջ։

Իւրաքանչիւր սրուակ կը պարունակէ 60 ճերմակ քաբսիւլ, որոց իւրաքանչիւրին վրայ տպուած է հնարչին անունը։ Հին և զանց առնուած հարբուխներու, ցնցղատապերու, ծանրաշնչութեան, խլուածքի դարմանումը Կիւյօի խայծղանին միջոցաւ օրը հազիւ 10-15 սանդիմ կ'արժէ։

Իբրեւ կեղծ չառնել կուտռօն Կիւյօի այն ամեն շիշերը (հեղուկ կամ քաբսիւլ) որոց պիտակին վրայ չգտնուի հասցէ, վաճառատուն Լ. Ֆռէռ, 19, Ժաքօպ փողոց, Փարիզ, միակ տունն ուր կը պատրաստուի ճշմարիտ Կիւյօ խայծղանը (հեղուկ և քաբսիւլ)։ Ա 2—4

CRÈME SIMON
A LA GLYCERINE
J. SIMON LYON

ՔՌԷՄ ՍԻՄՕՆ
ՍԻՄՕՆ ԲՐՆՁԱՓՈՇԻ
ՔՌԷՄ ՍԻՄՕՆԻ ԱՃԱՌ

Յանձնարարուած Փարիզի, Վիեննայի, Լոնտոնի, Պերլինի, Նիւ-Եօրքի բժիշկներէն։

Ամենէն պերճասէր կանանց կողմէ ընդունուած այս նրբին ու անուշաբոյր արտադրութիւններ կը ճերմկցնեն երեսին ու ձեռքերուն վերնամաշկը, անմիման ողորկութիւն մը կուտան մորթին, եւ կ'անհետացնեն ցուրտէն, արեւէն կամ ծովի օդէն մորթին վրայ գոյացած բոլոր այլայլումները։ 7—12

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Մարտ 25 6 Ապրիլ 1895

Այսօր Յունաց Աւետման տօն ըլլալուն պատճառաւ Ղալաթիոյ Պօրսան գոց է։

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ՓԱՐԻԶ 6 Ապրիլ			
Քօնսոլիտ Օսմ. B Կնիկ.	Ֆր.	——	—
» » C »	»	——	—
D (Բացուած	»	——	—
(Գոցուած	»	26	42
Րումէլիի Երկաթուղի	»	150	37
Բրիօրիդէ	»	487	50
Մաքսային Պարտամուղթք	»	510	—
Օսմանիյէ	»	475	—
Ռէժիի Բաժնեթուղթ	»	501	25
Պանք Օթոման (անուանկն.)	»	723	12
Ռանթ Ֆրանսական 3 %	»	103	10
» » 4 1/2 %	»	108	50
» Իտալական	»	88	52
Քրէտի Լիոնէ	»	822	25
Քրէտի Ֆօնսիէ	»	——	—
Քօնդուառ տ'էսքօնդ	»	——	—
Սուէզի Բաժնեթուղթ	»	——	—
Եգիպտական Միացեալ	»	530	—
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	20	240
ՎԻԵՆՆԱ 6 Ապրիլ			
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆիօրին	83	—
Օսմ. Ռէժի	»	247	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ ի տես		122	20
» Փարիզի »		——	—

ԼՈՆՏՈՆ 6 Ապրիլ			
Քօնսոլիտ Օսմանեան A	Ա. Ո.	64	—
» » B	»	46	—
» » C	»	29	—
D (Բացուած	»	——	—
(Գոցուած	»	26	12
Օսմ. Փոխ. 1891ի 4 % (Երաշխաւորեալ.		——	—
» » 1894 3 1/2 % (Եգիպ. Հրկ.ով		——	—
Պանք Օթոման (վճարեալ)	»	18	81
Այտընի Երկաթուղի	»	12	50
Միացեալ Եգիպտական	»	104	12
Առանձնաշնորհեալ »	»	——	—
Անգլ. Քօնսոլիտէ	»	104	62
Ռանթ Հէլլենական 5 %	»	28	—
» » 4 %	»	——	—
Պուլկար. Փոխառ. 6 %	»	——	—
» » Նոր 6 %	»	——	—
Փոխանակ. Փարիզի վրայ 3 ամիս		25	300
ՊԵՐԼԻՆ 6 Ապրիլ			
Օսմ. Փոխառութիւն 1888ի	Մարք	——	—
Րումէլիի Երկաթուղի	»	135	—
Անատոլուի Երկթ. 1/4 Պրթղթ.	»	——	—
Փոխանակ. Լոնտոնի վրայ 3 ամիս		20	335
» Փարիզի » 2 ամիս		——	—
Մակեդոնիոյ երկաթուղի		——	—

ՓԱՐԻԶ, ՓՈՔՐ ՍԱԿԱՐԱՆ 6 Ապրիլ

Օսմանեան Քօնսոլիտէ D. Սէրի	26	52
» Երկաթուղի	150	62
» Ռէժի	500	—
Մաքսային Պարտամուղթք	——	—
Բրիօրիդէ	——	—
Պանք Օթոման	——	—
Եգիպտական Միացեալ	——	—
Ֆրանսական Ռանդ 3 %	103	07

A L'ÉLEGANCE
ՆՈՐԱՁԵՒՈՒԹԵԱՆՑ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ն. ԱՏԱՄԱՆՏԻՏԷՍ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՇԱՊԻԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆ, ՂԱԼԱԹԻԱ, ԳԱՐԱՔԷՕՅ, ԹԻՒ 15

Այս ծանօթ վաճառատունը պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան եւ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն թէ վերջերս իր մթերքը ճոխացուցած է զանազան տեսակ գեղեցիկ կտաւներով եւ բէրքալներով՝ շապիկներու եւ ճերմակեղէնի համար, ինչպէս նաեւ ուրիշ զանազան նորաձեւութիւններ, ամենն ալ յոյժ չափաւոր գիներով։ Անկից գնումներ կատարողներն ամեն կերպով գոհ պիտի մնան։ 246 16—24

ՕԳՏԱԿԱՐ Է

Դիմել Տէտէ էֆ.ին գրասենեակը, Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր, Զիւլֆէր Պէյ խան թիւ 15, երբ պէտք ունենաք յստակ կայսեր մատուցանելի և ուրիշ նմանօրինակ գեղեցիկ գիր պահանջող աղերսագիրներու և գրութիւններու, Տաճկերէն հին և նոր, մեծ ու պզտիկ որ և իցէ տեսակ կարգագիրներու, նմանապէս դատական և ուրիշ ամեն տեսակ գրութեանց խմբագրութեան և թարգմանութեան։

Սովորականէն շատ աւելի չի պահանջուիր։

Զիւլֆէր Պէյ խան թիւ 15, Ղալաթիա, Քիւրէքճիլէր։ 259 9—10

«Քիմիական յոյժ բազմաթիւ տարրալուծումներ ըլլալով մեր հրապարակներուն մէջ ծախուած քինինաներուն վրայ, օգտակար կը կարծենք մասնաւոր յիշատակութիւն մը ընել Մ. Ն. Միհրօթի քինինային համար որ նշանաւոր է ճշմարտապէս գերազանց յատկութեամբը իր ալքոլին տեսակէտով որ ուղղակի կը հանուի ազնիւ գինիէ։ Մեր տարրալուծումներն ու քննութիւնները Պ. Ն. Միհրօթի երեք տեսակ քինինաներուն վրայ, թող կուտան մեզ յայտարարել թէ այս երեք տեսակները պատրաստուած են գինւոյ ալքօլէ եւ զերծ են արհեստական ալքօլէ։ Դարձ այն տեսակին զոր Պ. Ն. Միհրօթի առաջնակարգ կանուանէ, իր գերազանց յատկութիւնները կը պարտի մանաւանդ իր անուշ հոտին որ հետեւանքն է այն գինիին գերազանց յատկութեանը որ ծառայած է անոր պատրաստութեան եւ հիմնաւորութեանը։ Իբրեւ ընդհանուր հետեւութիւն կրնանք կանխաւ յայտնել թէ Պ. Ն. Միհրօթի «Արեւելեան քինիակ» ըսուած քինիակը իրաւի պատուական է եւ պատիւ կը բերէ արեւելեան արհեստագործութեան, ուստի հասարակութիւնը կրնայ գործածել զայն կատարեալ վստահութեամբ։ Ստորագրեալ Տոքթ. Ք. ՍԻՆԿՐՕՍ

Ճարտարագէտ. քիմիագէտ վկայեալ Զուրիխի համալսարանէն ու բազմարուեստեան վարժարանէն։ Ստորագրեալ ԲԻՇՌ ՍԷՊԻ

Երդուեալ փորձ քիմիագէտ՝ Զ. շրջանակի Թագաւորութեան ու Գերմանիոյ, Աւստրօ-Հունգարիոյ եւ Հելլենական հիւպատոսարաններուն. անդամ կայս. բժշկական ընկերութեան եւ Պոլսոյ դեղագործներու ընկերութեան, Փարիզի առողջապահական, քիմիական եւ դեղագործական ընկերութեանց եւայլն։

Կ. Պոլիս 17 սեպտ. 94 155

CUNARD ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ... Լիվըրբուլէն պիտի գայ ընդհանուր վաճառքով դէպ ի ամսոյս 19։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
Ղ. Փ. ՋՈՓՈՒՐԵԱՆ

9. Ղալաթիա Քէօփրիւ խանին դիմաց թիւ 9.

Սակարանի ու դրամական գործողութիւնք կը կատարուին զոհացուցիչ կերպով. կը ծախուին երկաթուղւոյ վաւերացեալ բրօմէսներ ու վարաքայ՝ բոնէր։

Կտրոններ կը վճարուին ամենափոքր զեղչով։

Վիճակաւոր ամեն տեսակ արժեթղթոց առուծախ եւ ամեն տեսակ արժեթղթոց սկիզբէն մինչեւ վերջի վիճակահանութեանց պաշտօնական ցուցակներէն վիճակները կը քննուին։

Առնուած արժեթղթոց թիւերը մասնաւոր տետրակի մէջ արձանագրուելով՝ կարեւոր շահեր անմիջապէս իմաց կը տրուին։

Գաւառներէն յանձնարարութիւնք փութով եւ զոհացուցիչ կերպով կը կատարուին, բաւ է որ փոխարժէք կամ արժեթուղթք միատեղ ղրկուին։

Ուզուած տեղեկութիւններուն պատասխանի համար թղթատարի ծախքը պէտք է ներփակեալ ըլլայ։

Դիմել Ղալաթիա Քօմիսիօն խանին դիմացը, թիւ 9. Ղ. Փ. ՋՈՓՈՒՐԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ
189 4—26

Ընդդէմ պնդութեան.—Վիշիի լուծիչ փոշի։

Ոսկեհանքի արժէթուղթք
Հարաւային Ափրիկէի

Գնենք և ծախենք
Առանց ո և է ծախքի

Croeusus deep
West Rand Mines
Sheba
British S. A. (Chartered)
Transvaal Consolitated etc. etc.

Ա. Ֆարրա
Փոխանակութեան Միջնորդ
7—90 264 Կ. Պոլիս

ԻԼԱՆ
ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Խազինէի Խասսաի Շահանէ հաթապ անպարլարըն 311 սէնէսի լազըմէսի իչին սատըրտը միսիլլու միւպայեա օլընաճագ օլան 100,000 չէքի հաթապըն մինագասատըն իպթիտար օլունտըղընտան վէ մարթը րումինին 29ընճը չարշէնպէհ կիւնի գարարը գաթիսինին իհթարընա մուգարրէր պուլունտըղընտան, թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրէ գատար Խազինէի միւշարիլէյհա մէճլիսի իտարէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի վէ մէզքիւր կիւնտէ նիհաեէթ սաաթ 9ա գատար մէճլիսը մէզքիւրտէ հազըր պուլունմալարը իլան օլունուր

22 մարտ 311 3—3

ՓՇՈՐ ՊՐԱՈՒ

Միւնիխ, Պավիէռ
Հայթայթիչ Գերմանիոյ կայսր ու Բրուսիոյ թագաւոր Վիլհէլմ Բ.ի
Պաւիերայի գարեջուր, Կ. Բշորի գարեջրատան
Առեւտրական Խորհրդական
Աւստրիոյ-Հունգարիոյ Թագաւոր կայսեր և Պաւիերայի խնամակալ իշխանին։

Առաջնակարգ գարեջուր Պաւիերայի, ուրիշ ամեն գարեջուրներէն գերիվեր, բոլորովին զուտ, համեղ և զօրաւոր ըմպելիք, ամեն եղանակներու յարմար, ճանչցուած և յանձնարարուած նշանաւոր բժիշկներու կողմէ։

Գարեջրատունը 1820 ին հաստատուած է. ինք առաջինը եղաւ որ 1854 ին սկսաւ գարեջուր արտածել շիշերով։

Տարեկան արտադրութիւնն է 600,000 հեկտոլիտր։ Կեդրոններ Գերմանիոյ և Զուիցերիոյ բոլոր մեծ քաղաքներուն մէջ, ի Լոնտոն, Փարիզ, Հավր, Ռուէն, Պրուսէլ, Լիէժ, Անվերս, Ամսդերտամ, Հաակ, Ռոթերտամ, Միլան, Հռոմ, Վիեննա, Նիւ-Եորք այլն։

Միտալներ և վարձատրութիւններ՝ Միւնիխի (1854), Քէօլնի (1865), Փարիզի (1867), Վիեննայի (1873), Հալլէնալի (1874), Ֆիլատելֆիայի (1876), Նիւրէնպէրկի (1882, ոսկի միտալ), Ամսթերտամի (1883, ոսկի միտալ), Պրուսէլի (1888, ոսկի միտալ և պատուոյ վկայագիր), Մէլպուռնի (1889, առաջնակարգ արժանեաց շքադրամ պատուոյ յիշատակութեամբ) ցուցահանդէսներէն։

Բշոր Պրաու գարեջուրը կը վաճառուի հետեւեալ գարեջրատուները։

Տէմէթրաքօբուլօ եղբարց քով, Բերա, Մեծ-Փողոց, Ռուսական դեսպանատան դէմ, թիւ 430։

Բոլոր Արեւելքի համար միակ ներկայացուցիչն և շիշով գարեջուր վաճառողն է

«Փշոր Պրաու»
Վիլհէլմ Բոլուքա
Պազար Ալման

Բերա Մեծ-Փողոց, 1388 25 2—78

ՀՐԴԵՀԻ ու ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

180

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 11,054,687
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 2,789,437

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4,293,630
ՀԱՍՈՅԹ 1893 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,015

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար դիրենք ներկայացնել. Նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչեւ ցարդ տուած վնասուն 20,000,000 Անգլիական Լիրին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ա. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութ

ՌՕՍԻԱ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

1881 Մարտ 20ի կայսեր. հրամանով արտօնեալ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեթերսպուրկ
Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մօրսքայա 37
Ապահովագրութեան ճիւղեր ՀՐԴԵՀ.—ԿԵԱՆՔ.—ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.—ԱՐԿԱԾ

Ընկերութեան դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	4,000,000 ռուբլի
Երաշխաւորութեան գումար	55,000,000 Ֆրք.
1893ի հասոյթք	20,500,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարծ է մօտ	70,000,000 »

Բնիկ Ընդհ. Գործակալութեան
Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

Ընդհ. Գործակալ Թիւրքիոյ համար
ՊՕՂՈՍ ԱԻԴԻՆ
Պոլիս Ճելալ Պէյ խան, Թիւ 22, 23

Մասնաճիւղ Ղալաթիա, Ջեզվէճիլեր փողոց, 14
Դրամատնակ Ս. Ժ. ՌԵԲԲԷՆ ԵՒ ԸՆԿ.

1010

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ԸՍՏ ՀՐՈՎԱՐՏԱԿԻ ՎԵՀԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ
1892 ՕԳՈՍՏՈՍ 24ԻՆ 20 ՍԷՖԷՐ 1310
Ապահովագրութիւնք ՀՐԴԵՀԻ, ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԱՅԼ ԱՄԵՆԱՅՆ ՎՆԱՍՈՒՑ
ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻՆ, Ի ՊՈԼԻՍ ԵԷՆԻ ԽԱՆ, ՔԱՐԱՔԷՕՅ, ՂԱԼԱԹԻԱ

28

ԻԼԱՆ ՁԱՊԸ ՍԸՐԱՄԲԸՐԻ

Ֆապրիգայի հիւմայունլար յազըմէսի իչուն միւպայեա օլունմագ իւզրէ մէվգրի միւնագասայա գօնուլան 600,000 գըեէյի ճէտիւ քէրէի զըրզըմ կէօմիւք Էնգարէ մէ խաւիէհէր մալը Անատօլը խաբազըընին պէհէր գըեէյի ճէտիւի 4 ղրշ. 30 փարայա օլարագ Թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարթը րումինին 29ընճը չարշանպին կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասաը իճրա օլունարագ մէզքիւր կիւնտէ զարարը գաթիի վիրիլէճէկինտէն իթասընա մէ իրթէսի բէնչշէնպին կիւնիւ տախի 100տէ 5 թէնզիլինէ թալիպ օլանլարըն մազամը ալիի Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 16 2—3

Իզմիր մէ մէվազըրիտէ պուլունան սունուֆը մուխթէլիֆէի ասաքիրը շահանէնին սէնէի հալիէ խարըլէրի իչուն մէվգրի միւնագասատա պուլունան էրզաքտան բէ սիմառըն պէհէր գրիէսի 55, Նանրազիգին 33, կիւչիւն 210 էրզըն 85 սաուէնին 370 սօղանըն 15 նուհուտուն 38 ֆասուլեանըն 40 զէյթին 120 բաթաթէսին 39 զէյթունին 80 չէյէրին 90 սապունըն 85 կազըն 35 հաթապըն 4 քէօմիւրիւն 15 չայիրին 23 սամանըն 10 փարայա մահալլինճէ թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ հուլուլ իտէճէք չէհրը նիսանըն 1ինճի ճումա իրթէսի կիւնիւ 100տէ 5 թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան թէնզիլը ֆիյաթ իլէ իթասընա թալիպ օլանլարըն մազամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

Նօ. 17 2—3

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ու Ընկ

Մարսիլեայի և Պոլսոյ մէջ կանոնաւորապէս բանող

Մինկրէլի շոգենաւը ուղղակի Մարսիլիա պիտի ուղեւորի Ապրիլ 9ին (Ը. Ե.)։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և տրամ ուղեւորութեան Նաւուղիէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմելու գործակատար
ԹԻՄՈԹԷ ՐՈՊՈՒԼ
Մումհանէ փողոց Թ. 108

1054

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլ, Պօրտոյ, Միջերկրական և Սեւ Ծովի մէջ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոլ	Անուանք	Թոնոլ
Ռամսէս	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2100
Թէպայըը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանոբուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասքընի	1300
Մարիօթիս	2500	Կիւլէն	1500

Նէֆրէս շոգենաւը, ամսոյս վերջ ի 17ին Լիվրբուլէն աստ կը սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ուիթոլ խան

ԿՈՍՏԻԿԵԱՆ ԵՂԲԱՐՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՇՆԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ԵՐԳԵՀՈՆՆԵՐՈՒ
ՊԱՀՃԷ ԳԱՊՈՒ, ՑԻՆ ԹՕՊ ԽԱՆ, ԹԻՒ 7, ՍԹԱՄՊՕԼ

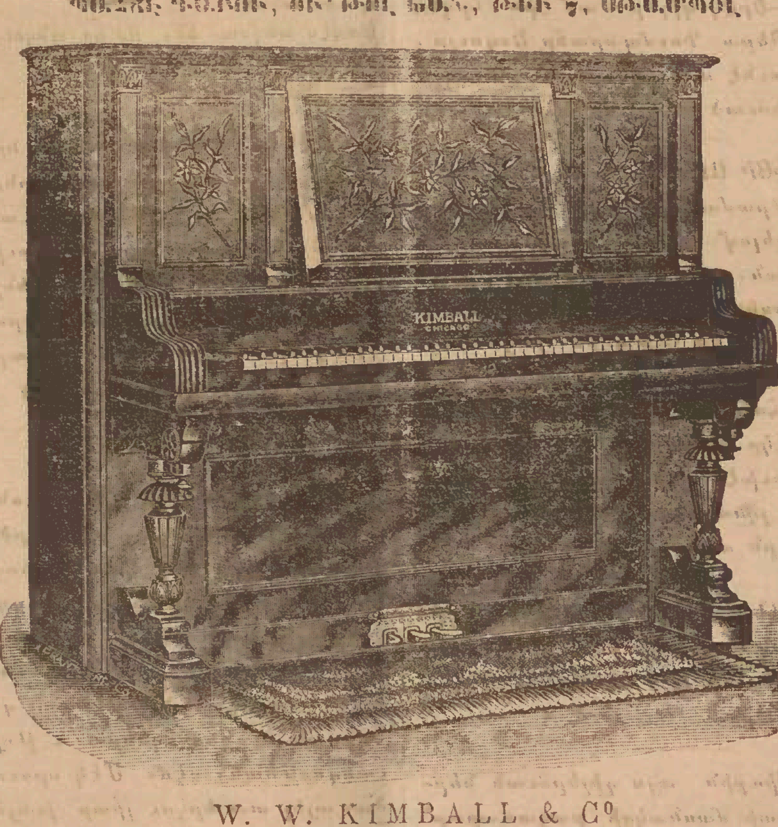

W. W. KIMBALL & C°
ՇԻԳԱԿՕՅԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԳՕՂՈՒՄԲԻԱԿԱՆ «ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԷՆ»
ԱՄԵՆԱԲԱՐՁՐ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍՏԱՑԱԾ
ՁԱՅՆ. — ՔԱՂՑՐ ԵՒ ՆԵՐԴԱՇՆԱԿ
ՇԻՆՈՒԱԾՔ. — ԾՈՒԽ ԵՒ ԶՕՐԱՒՈՐ

Ամերիկեան ապրանաց գերազանցութիւնն աշխարհածանօթ է այլեւս. միայն թէ գներուն համեմատաբար բարձրութեան պատճառաւ դիւրամատչելի չէին համարուած այս երկրին մէջ։ Կոստիկեան Եղբարք պատիւ ունին ծանուցանել Արգոյ հասարակութեան թէ մասնաւոր համաձայնութեան մ'եկած են այս գործարանին հետ, Պոլսոյ, Եգիպտոսի, Պուլկարիոյ եւ բոլոր Արեւելքի մէջ այս ընտիր գործիները ծանօթացնելու համար, որով կարող են նոյն իսկ յԱմերիկա ծախուած գներէն շատ աւելի աժան վաճառել զանոնք։

Արգոյ յաճախորդք, փոխանակ Բերայի մեծածախս խանութները դիմելու, երբ մեր վաճառատունն այցելել հաճին, փորձով պիտի տեսնեն թէ հասարակ դաշնակի մը գնէն քիչ մը աւելի վճարելով, պիտի կարենան ունենալ այս պատուական Դաշնակներէն եւ Երգեհոններէն։

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԾԱԼԼՈՒՈՂ ՄԱՀՃԱԿԱԼՆԵՐ
ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԳԻՒՏ

Գոցուած վիճակի մէջ հայելաւոր սքանչելի զարանի մը ձեւն ունենալով, բացուած ատեն իւր ամեն պէտքերովը կատարեալ եւ հանգստաւէտ անկողին մը կը ներկայացնէ։

Պիտի պահէք ձեր գոյնին գեղեցկութիւնն ու թարմութիւնը գործածելով մասնաւոր բրնձափոշի

La VELOUTINE

պատրաստուած ՊԻՍՄՈՒԹՈՎ ձեռամբ
CH^{les} FAY, Parfumeur
PARIS, 9, Rue de la Paix, 9, PARIS

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ, ՀԻՄՆԵԱԼ 1828
Հաստատեալ ի Փարիզ իր կեդրոնատեղին, Պանք փողոց, Թիւ 15

Դրամագլուխ	Ֆրանք	10,000,000
Պահեստի դրամ	»	7,650,000
Թղթապանակին մէջ	»	69,244,81
Հասոյթք 1892 տարւոյ	»	15,328,801
Վճարուած վնասք	»	176,000,000
Երաշխաւորութիւնք «Իւնիօն»ի	»	114,500,000

Ի Կ. Պոլիս, Ընկերութեան դրամատունը՝ ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Սիմոն Բայսէրլեան, մասնաւոր տնօրէն ի Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Քարաքէօյի հրապարակը, Եէնի-Խան, առաջին յարկ։ 42

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ա. ՄԱՅԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

Ի ԲԵՐԱ, ԹՈՒՆԷԼԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ, Ի ՊՈԼԻՍ, ԿԱՄՈՒՐՋԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

Վերջնապէս հաշուեյարդարութիւն՝ ԿԱՆԱՆՑ ՀԱԳՈՒՍՏԻ ԵՒ ՆԻՒԹԵՐՈՒ ՋՆՋՄԱՆ ՊԱՏՃԱՌԱՒ, 50 %—60 % զեղչով։ Մեծ վաճառահանութիւն երիկ մարդոց, տղոց և մանչերու հանդերձեղինաց, մեծապէս զեղչուած գիներով, ամեն մրցում արհամարհելով

ՈՐՈՇ ԳԻՆ

SANTAL SALOLÉ LACROIX

ԳԱՊՍՈՒԼՆԵՐԸ

Միզային գործարանի հիւանդութեանց դէմ գործածուող հականեխիչ դեղերուն ամէնէն ազդուն և ամենալաւ իւրացնելին է։
Վաճառատեղին՝ դեղարան Լագրուա, 76, Շաթօ-տօ փողոց. Բարիզ.

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններուն մէջ։

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
Հաստատեալ 1852 Հաստատեալ 1852
ԹԻՒ 396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ, ԲԵՐԱ

Մասնագէտ առանց քավչուէ լինտի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի ադամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաեւ կը դարմանեն բերնի և ակռայի ամեն կերպ ախտերն և կը քաշեն առանց ցաւ զգացնելու։ (Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 38

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻՅԷ

ԿԻՐԱԿՆՕՐԵԱՅ ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՅՑ
1895 ՄԱՐՏ 18 ԷՆ ՍԿՍԵԱԼ ՄԻՆՉԵՒ ԱՊՐԻԼ 30

Վօսփորէն ելնող շոգենաւեր

11 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.Մրկ.Ր.Հիս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11 45 Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
11 45 Գնտ.Վնք.Ձնկ.Պէյլ.Գզկ.
11 45 Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտլ.Վնիք.Ձէնկ.Պէյլ.Գզկ.
12 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենիք.ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
12 45 Պէյզ.Բշպ.Ենք.Չպգ.Գնլ.Պօյճ.Ր.Ա.Հս.Գնտլ.Արն.Ձնկ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Պշք.Գսպ.
1 45 Ր.Ա.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Չպգ.Գնլ.Ա.Հս.Գնտ.Վնք.Ձնկ.Պէյլ.Գզկ.Պշք.
1 45 Ենմ. Մզրպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. ՍԹէՆ. Միրկ. Պօյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պէշքթ.
2 40 Ր.Ա.Գվ. Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պյք.Բշպ.Չպք.Գնլճ.Ր.Հս.Գնտ.Վանի.Ձնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
3 — Ենմ.Մէզ. Պէօյ.Թրպ.Եէնք,ՍԹՆ.Միրկ.Պօյճ.Ր.Հս. Պէպ, Արնվ, Գրչ. Օրթ, Պշկ,
4 30 Պէյզ, Բշպաճ, Չպգ, Գանլ, Ա-Հիս, Գնտ, Վնք, Ձնկ, Պէյլ, Գզկ, Պշկ։
4 30 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք. ՍԹՆ.Միրկ.Պյճ.Ր.Հս.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
5 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյք-Թրպ.Պէյք.Ենք.Իսթ. Միրկ.Պօյճ. Ր Հս Պէպ.Արվ.Գրչ.Օրթ.Պշկ.
7 — Մրկ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Պէպ.Արնվ.Ձնկլ.Պէյլ.Օրթ.Գզկ.Իսկ. Պշք.
7 — Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ.Բշպ.Են.Մրկ. Գնլ.Ր.Ա.Հս.Գնտ.Ար.Ձնկ.Պէյլ.Օրթ Գզկ.Պշթ.Իսկ.
7 45 Ա.Ր.Գվ.Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր.Հ.Պէպ.Արն.Գրչ.Օրթ.Պշք.
8 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյք.Բշպ.Չպգ.Գնլ. Ա.Հս.Գնտլ.Վան.Ձնկ.Պէյլ.Գզկ.Իսկ.
9 — Եէնմ, Մէզ, Պէօյ, Թար, Ենք. ՍԹՆ. Պօյճ.Ր.Հիս.Պէպ.Արնվ.Գրչ.Օրթ.Պշք.
9 45 Ենմ.Մէզ.Պէօյ.Թրպ.Պէյզ. Բշպ. Ենք. Գնլճ. Ա.Հս,Գնտ.Ձնկ.Պէյլ.Գզկ. Իւսկ,
10 15 Ենմ.Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Մրկ. Ր. Հս.Պէպ.Արն.Օրթ.Պշկ.

Կամուրջէն Վօսփոր մեկնող շոգենաւեր

1 15 Պէշկ.Օրթ.Գրչ.Արնվ-Պէպ-Ր.Հս.Իմիր.Ենք.Թրպ-Պէօյ-Մէզպ-Ենմ-
2 30 Պշկ,Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Իսթ.Ենք.Թրպ.Պէօյք.Մէզ.Ենմ.
2 45 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Ձնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պէյզ.
3 30 Գսպ.Պշկ.Իսկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Ձնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ, Պրվ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ,Ենմ.
4 — Պշկ.Օրթ.Գրչ-Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ,Մզպ.Ենմ.
4 45 Պշկ. Գզկ. Պէյլ. Ձէնկ. Վնք. Գնտլ. Ա. Հս. Գնլ. Չպգ. Բշպ.Պէյզ-Թրպ, Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
5 5 Պշկ.Օրթ.Գրչ,Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Իսթ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.Ր.Ա.Գվ.
5 20 Գսպթ.Պշկ.Իսկ.Գզկ,Օրթ.Պէյլ.Ձնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հս.Գնլ.Չպգ.Մրկ.
6 — Գսպ.Պշկ.Օրթ,Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ.Ենք.Պէզք. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
7 — Պշ.Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Ձնկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պօյճ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 20 Պշկ.Օրթ. Արվ. Գնտ Ր.Հս. Պօյճ.Գանլ.Ենք.Պէյզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ-Ր-Ա-Գվզ.
10 5 Գսպ.Գզկ,Պէյլ.Ձնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հ.Գնլ.Չպք.Բշպ.Պրզ.Մզպ,Ր.Ա.Գվ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պօյճ.Մրկ.ՍԹՆ.Ենք.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 50 Գսպ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Գնտ.Ա.Ր.Հսր.Գնլ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պրզ.Պէպ.Ենմ. գացող շոգ.ն պիտի ճամբորդակցի.
11 10 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Ձնկ.Վնք.Գնտ.Ա.Հս.Գնլ.Չպգ.Բշպ.Պզզ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.ՍԹէՆ.Ենք. Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմ. [illegible]
11 30 Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Ձնկ.Վնք.Գանտ.Պէպ.
12 15 Պշկ.Օրթ.Գրչ. Արվ. Պէպ.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏՈՒՆ ԹԷՅԻ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ ՅԱՄԻՆ 1880

Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ
MARQUE DEPOSÉE

Մասնաճիւղ կը գտնուին Օսմանեան ամէն քաղաքաց մէջ

Թէյի գործածութեան ընդհանրանալովը, թէյի ճաշակն ալ նրբացած է, որով թէյի առեւտուրն վաճառականութենէ աւելի արուեստ մըն է, որ միայն երկարատեւ և ճոխ փորձառութեամբ կ'ստացուի։

Մեր տունն, որ արդէն հանրածանօթ էր բազմամեայ ընդարձակ գործառնութեամբք, այս տարի ալ իր մասնաւոր գործակալաց ձեռամբ գնած է բազմազան և խիստ մեծաքանակ ընտիր թէյեր Չինաստանի, Ճավայի, Սէյլանի և Հնդկաստանի գլխաւոր արտադրիչներէ. և արդէն հասած են մեզ, և հետզհետէ պիտի ստանանք թէյեր, որք գերընտիր հատուկէտութեամբ ամէն ճաշակի յարմար ըլլալով հանդերձ գներու անհամեմատ աժանութեամբ մեզ մատուցած առաւելութիւնք, մեր տան դէմ մրցումն անկարելի կ'ընեն։

Մեր բազմաթիւ յաճախորդաց պահանջմանց լաւ եւս գոհացում տալու համար ընդարձակած ենք մեր մթերանոցն, ուր ամէն տեսակ ընտիր թէյեր թէ՛ սնտուկներու և թէ՛ այլ և այլ մեծութեամբ տուփերու մէջ մեծաքանակ միշտ պատրաստ կը գտնուին։

Թէ՛ Կ. Պոլսոյ և գաւառաց, և թէ օտար երկրաց մէջ մեր տան ցուցուցած վստահութիւնն կը բաւորէ մեզ առաւել եւս յարիլ մեր սկզբունքին, որ է [illegible], չափ և գնոց մասին։

Մեր թէյերու առաւելութեանց ապացոյցներէն մին ալ, անոնց բազում կեղծերն հրապարակին վրայ գտնուիլն է, որոց դէմ զգուշանալու համար կը խնդրենք որ միշտ փնտռէք ՄԵՐ ՅԱՏՈՒԿ ՆՇԱՆՆ ու մեր տան հասցէն, Կ. ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ, Յ. ԻՍԱԳՈՒԼԵԱՆ Ճելալ պէյ խան Թիւ 10, Պահճէ-Գաբու։ 19